

ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΞΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΓΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΠΙΝΔΟΣ" ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1997 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 70 • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΝΣΗ: ΔΩΔΩΝΗΣ 7 Τ.Κ. 45221 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

ΧΑΡΕΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

Η ανείπωτη ομορφιά του καλοκαιριού προσεγγίζει δικαιολογημένα τις ευαίσθητες χορδές μας. Στη φύση, στο βουνό, παντού στην εξοχή, βρισκόμαστε κοντά στα φυσικά και υπερβατικά ύψη, στις πρόσκαιρες και τις αιώνιες μορφές της πραγματικότητας. Το βουνό είναι ανάταση και χαρά!

Ο τόπος, το μέρος, η περιοχή των θερινών διακοπών προσφέρει πολλά στο ζητούμενο που είναι η χαρά, η ευφροσύνη, η αρμονία. Μη ξεχνάμε ότι όπου κι αν πάμε κουβαλάμε εκεί και τον εαυτό μας με όλα τα προτερήματα και τα ελαττώματά του!

Τα ορεινά κεφαλοχώρια διαθέτουν ένα δωρικό μέγεθος ιστορίας και πολιτισμού απρόσιτο σε πλείστους. Αναπετάγματα σελαγισμών, όπου η ψυχή μας, η ηρεμία, η φυσική ζωή, κατά το δυνατόν, και η αυτεπίγνωση ανταμώνουν. Ένας εσπερινός μέσα και γύρω μας στην πατρογονική γη. Στα ορεινά συναντάς: ποίηση, ανάταση, ελευθερία και χαρά.

Λέμε, ακούμε, διαβάζουμε ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ. Η ηχητική του όρου μας δημιουργεί έντονη αίσθηση της προκοπής, του πολιτισμού, του όμορφου. Ο άνθρωπος της ορεινής ενδοχώρας διαθέτει αναστημα, πρόσωπο, ίσκιο. Λείπει απ' τους ξωμάχους ανθρώπους εκείνο το τραχύ φορτίο που βαραίνει τα αγάλματα.

Ο ξενιτεμένος Καλαρρυτιώτης, που έζησε στο χωριό διατηρεί τον πόθο να περάσει το καλοκαίρι του στην Πίνδο. Αναμνήσεις, εμπειρίες, βιώματα, όνειρα τον συνδέουν με τα χώματά του, την ανάσα του.

Οι ξενιτεμένοι Καλαρρυτιώτες, οι οποίοι δεν έχουν δει ποτέ τη γενέθλια γη του πατέρα, του παππού και προσπάτπου έχουν καημό, λαχτάρα, συγκίνηση να ανέβουν. Οι διακοπές γι' αυτούς στο χωριό είναι όνειρο, ενύπνιο, ιδεώδες.

Ο ξένος, ιθαγενής ή αλλοδαπός, τα διαβάσματα ή τα πολιτιστικά έργα π.χ. έργα Τέχνης σε άργυρο

ή χρυσό έχει κίνητρο για να γνωρίσει το κεφαλοχώρι της Πίνδου Καλαρύτες. Γι' αυτούς το χωριό είναι άμεσο, μαγεία, αποκάλυψη, ομορφιά, συγκίνηση. Με σύνεση ομολογούν: Πίσω απ' αυτόν τον όμορφο τόπο υπάρχουν προκομμένοι άνθρωποι. Αυτοί δούλεψαν, πόνεσαν και δημιούργησαν ανθρώπινες συνθήκες ζωής.

Πέρυσι το καλοκαίρι στο χωριό κάναμε τον απογευματικό μας περίπατο απ' τον Γκόντρο στον Αϊ-

γραφίες. Κάθε λεπτομέρεια του χωριού διαθέτει κάλλος και νόημα. Η ομορφιά και η αλήθεια συγκινεί.

Ο νέος με ευχαρίστησε ευγενικά και ξεκίνησε να φωτογραφίζει το

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ
Τ. Λυκειάρχης

ορεινό και καλοκαιρινό δειλινό.

Μια απ' τις πρώτες αξέχαστες χαρές του καλοκαιριού στο χωριό

Τη μουσική της βρυσομάνας συνεχίζει το νερό του ρυακιού στα χαλίκια όπου δροσίζονται πουλιά, ζωντανά και πεταλούδες. Καθαρά νερά, τρεχούμενα, ζωντανά. Ανοιχτή έκσταση, όπου ένα πλήθος, προσδιορισμένο και απροσδιόριστο κινείται.

Δεν χάνουν ευκαιρία και τα σύννεφα να καθρεφτίζονται και να καμαρώνουν τη λιγεράδα τους στο καθρέφτη του ρυακιού.

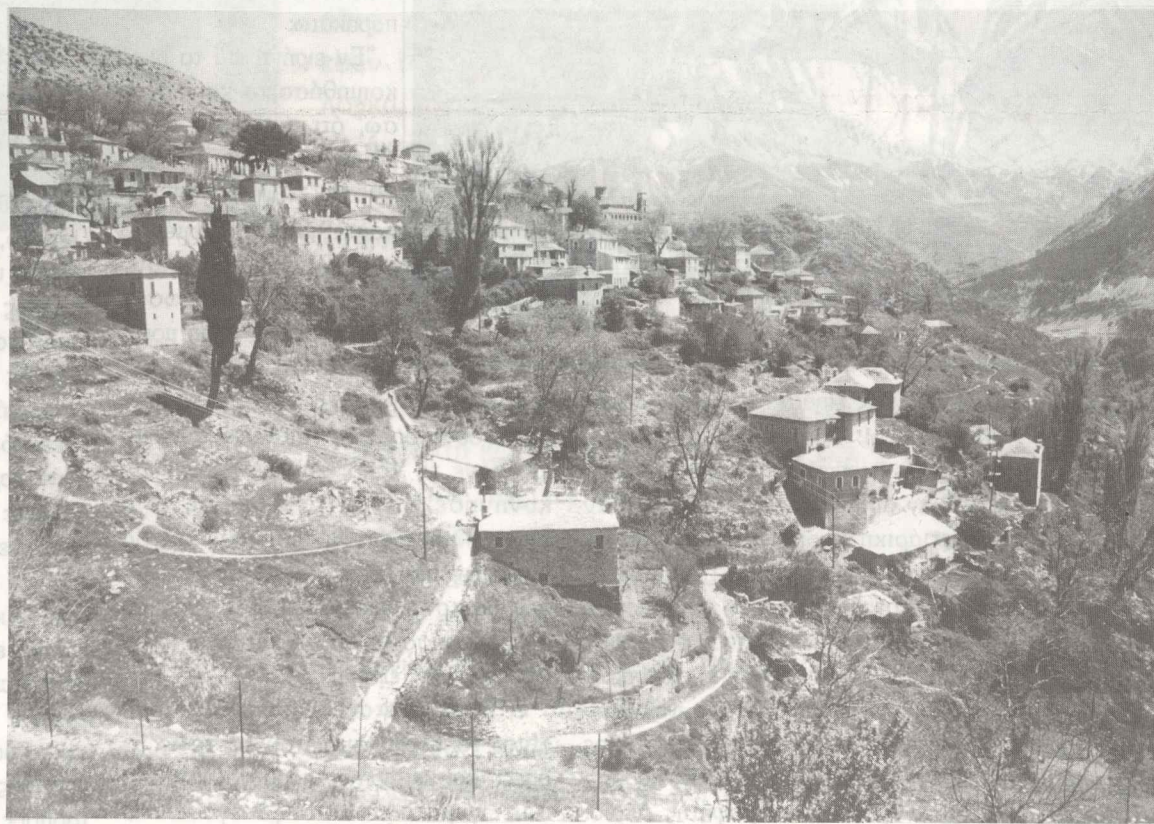
Παρενθέσεις χαρούμενες ορεινού βίου του καλοκαιριού εξαίσεις μοναδικές φέρνει στο νου η θύμιση, η μνήμη, η ανάμνηση. Όλα μετρούν σε συναίσθημα, σκέψη και βούληση του παραθεριστή και ξομπλιάζουν το είναι το όπως τα χρώματα και οι αποχρώσεις των ορεινών λουλουδιών που μοσχοβολούν ξεχασμένα κοντά στους γκριζογάλανους βράχους.

Πώς να ξεχάσεις την ανατολή του ήλιου από το λόφο της Παναγιάς! Χαίρεσαι τη γεύση μιας παράφορης μέθης. Ο ουρανός με το νεανικό πρόσωπο διάφανος, καταγάλανος, φρέσκος χαμογελά. Οι ηλιαχτίδες φιλούν και καλημερίζουν τους Αγίους Αποστόλους, το Μπάρο, τον Προφήτη Ηλία, την Παναγιά, της Νύφες της

Πουλιάνας και δίνουν αδελφικά το χέρι στον ήρωα ξωμάχο για δουλειά, ιδρώτα και προκοπή.

Κάνεις το σταυρό σου, ευχαριστείς το Θεό για τη ζωή και για ό,τι σου χάρισε, τα δώρα του, ιδιαίτερα για τη νόηση και τη βούληση να τα ζήσεις και να τα χαρείς.

Οι Καλαρρυτές πόσο απέχουν απ' τα Γιάννινα, την Άρτα, τα Τρίκαλα, τη Λάρισα και την Αθήνα; Δηλαδή με πόσα χιλιόμετρα ταξίδι θα τα βρούμε; Εύκολο να το μάθουμε. Ένα μόνο ξέρουμε: Οι Καλαρρυτές για τους Καλαρρυτιώτες και τους φίλους των Καλαρρυτών είναι πολύ κοντά, πάρα πολύ κοντά, στην καρδιά μας!

Αποψη του ιστορικού χωριού μας

Χριστόφορο. Χαιρόμαστε, όλη η χαρούμενη παρέα, τη χαράδρα του ποταμού, την εφηβική λάμψη της Πουλιάνας και το απλικό τοπίο της οροσειράς της Πίνδου με την υποβλητική Κακαρδίτσα και το ελατοσκέπαστο Πρέσσο. Ποίηση υποβλητική πάνω σε βράχους!

Με σταματά ένας έφηβος ξένος και με σπασμένα Ελληνικά με ρωτά ευγενικά:

—Θα ήθελα να μου πείτε λίγα ξεχωριστά τοπία του χωριού σας να τα φωτογραφίσω.

—Μετά χαράς. Διώξε τις όποιες συμβουλές και υποδείξεις. Κάντε περίπατο στο χωριό, αφήστε το μάτι και την καρδιά σας ελεύθερα να επιλέξουν και τραβήξτε φωτο-

είναι η ανυπέρβλητη μουσική του νερού κάθε βρυσομάνας, ιδιαίτερα της βρύσης της Τζιάμινας.

Άνθρωποι, ξωμάχοι και ξενομερίτες, ζωντανά και τα πλατάνια μεθούν από τη μουσική του ασταμάτητου νερού. Αρμονία, ευρυθμία, μουσικότητα συγκινεί, υποβάλλει, τέρπει, σε ανεβάζει ψυχικά. Πραγματικά χαίρεσαι και ευφραίνεσαι.

Συχνά η αφρισμένη ροή του νερού στο διάβα της κουβαλάει αναμνήσεις, γεγονότα, δρώμενα. Οι ενθυμήσεις σε παίρνουν από το χέρι και σε πηγαίνουν σε κόσμους αξέχαστους αγώνων και αγωνίας για την έντιμη ζωή. Σπάνιες προσωπικές πτυχές ζωής.

Οι διψάμε για ειρήνη και φωνάζουμε να γίνει ειρήνη στον κόσμο. Θέλουμε να ναι ψυχάσουμε, να γροικήσουμε τη ζωή μας, που δεν μας αφήνει να τη χαρούμε η ανησυχία και ο φόβος. Ελπίζουμε πως θα ψυχάσουμε αν γίνει ειρήνη ανάμεσα στα κράτη, ειρήνη πολιτική, ειρήνη στρατιωτική, ειρήνη κοινωνική.

Αλλά είμαστε ανόητοι, αφού δεν καταλαβαίνουμε πως, αυτή η ειρήνη, η απ' έξω ειρήνη, είναι ένα ψέμα, αν δεν έχει κάθε άνθρωπος την από μέσα ειρήνη! Αφήνω το ότι η από μέσα ειρήνη φέρνει και την απέξω, πλην, κι αν υποθέσουμε πως γίνεται μια εξωτερική ειρήνη στον κόσμο, μ' όλο που θα 'ναι βλυσμένη, θα 'ναι ωστόσο λειψή, θα 'ναι ψεύτικη, αν δεν φωλιάσει αυτό το αγιασμένο πουλί μέσα στην καρδιά μας και μέσα στη διάνοιά μας.

Ο χαιρετισμός του Χριστού ήταν το "Ειρήνη υμίν", που είναι το ίδιο με το "Χαίρετε" που είπε στις Μυροφόρες. Εκείνος είπε και πως η βασιλεία του Θεού είναι μέσα μας, που θα πει πως κ' η ειρήνη, που είναι το γνώρισμα της βασιλείας του Θεού, πρέπει να είναι και κείνη μέσα μας, κι όχι έξω από μας.

Ο Θεός είναι ο βασιλιάς της ειρήνης, κι ο Χριστός ήρθε στον κόσμο να μας φέρει την ειρήνη, όπως ψέλνανε οι Άγγελοι κατά τη νύχτα που γεννήθηκε: "και επί γης ειρήνη". Το Ευαγγέλιο του λέγεται "Ευαγγέλιον της Ειρήνης" (Εφ. σ' 15). Ο Θεός λέγει: "Θεός της αγάπης και της ειρήνης" (Ρωμ. ιε' 33).

Για τούτο και στην εκκλησία μας ακούμε ολόένα ευχές για την ειρήνη: "Υπέρ της άνωθεν ειρήνης, εν ειρήνη του Κυρίου δεσθώμεν, έλεον ειρήνης, ειρηνικά τα τέλη της ζωής ημών, ειρήνη πάσι, ειρήνη σοι το αναγνόντι και παντί τώ λαώ, εν ειρήνη βαθεία την Εκκλησίαν σου συντηρήσον, πολυέλεε".

Ο Χριστός είπε στους μαθητάδες του κατά τον μυστικό δείπνο: "Ειρήνην αφήμι υμίν, ειρήνην την εμίν δίδωμι υμίν. Ου καθώς ο κόσμος δίδωσιν εγώ δίδωμι υμίν". "Τη δική μου την ειρήνη, λέγει, σας δίνω. Δεν σας δίνω εγώ την ειρήνη που σας δίνει ο κόσμος". Και ποια ειρήνη μας δίνει, Κύριε; "Σας δίνω την αληθινή την ειρήνη, τη δική μου την ειρήνη, που είναι θεϊκό χάρισμα όπου χαρίζεται στους ταπεινούς, στους απονήρευτους, σε όσους δεν ταράζονται από τα οργισμένα πάθη τους". Μα εμείς δεν θέλουμε, Κύριε την ειρήνη σου. Εμάς η ζωή μας είναι η ταραχή, η ανησυχία, η αμαρτωλή αγωνία. Πώς να ζήσουμε δίχως τα πάθη μας, που βράζουν σαν πυρωμένο λεβέτι; Όλη τούτη η αδιάκοπη κίνηση του κόσμου, τούτη η βουή που βγαίνει απ' αυτό το φοβερό μηχανοστάσιο της ζωής, από πορό που βγαίνει, αν όχι από τα πάθη μας; Τι να την κάνουμε την ειρήνη σου; Αν καθεί η αμαρτωλή δραστηριότητά μας, που καυχόμαστε γι' αυτή,

Η ΕΙΡΗΝΗ

Η ψεύτικη και η αληθινή

ο κόσμος θα μαραζώσει, θα πεθάνει.

Αυτά λέμε, και δος του ο διάβολος συνδουλίζει τη φωτιά, και πυρώνει ολόένα το καμίνι της ακολουσίας, τόσο, που ο καπνός του έκρυψε τον ήλιο της αγάπης.

Και μ' όλα ταύτα ζητάμε την ειρήνη, για να μη πεθάνουμε γρήγορα κ' έτσι να μπορέσουμε να κάνουμε περισσότερα κακοουργήματα. Τέτοια ειρήνη ζητούμε, οργισμένη ειρήνη, ανειρήνευτη ειρήνη.

Ζητάμε την απέξω ειρήνη, σε καιρό που μέσα μας δεν υπάρχει ειρήνη.

Μπότερα της αληθινής ειρήνης είν' η αγάπη, η συμμόνεση στους δυστυχισμένους αδελφούς μας, η ταπεινότητα, η αφλοκέρδεια, η άρνηση κάθε ματαιότη-

μάνισσα Κίρκη, αυτή η ανθρωπότητα ζητά ειρήνη. Από το κοχλαστό καζάνι της κόλασης περιμένουμε να βγει δροσιά.

"Ειρήνεψε μέσα σου, λέει ένας άγιος, και θα ειρηνέψει ο ουρανός κ' η γη. Έμπα στο θαλάμι που βρίσκεται μέσα σου, και θα δεις το παλάτι τ' ουρανού. Γιατί ένα είναι και τούτο και κείνο, κι από το ίδιο παραθύρι τα βλέπεις και τα δύο".

στο έβγα σου" ("Ειρήνη η εισόδός σου και η έξοδός σου"), Ειρήνη στον δούλο σου, περπάτα με ειρήνη. Ειρήνη πάνω σου. Ας γίνει ειρήνη στον αιώνα! Ειρήνη, ειρήνη σε σένα και στους δικούς σου. Νάχης την ειρήνη που την ποθούνε όλοι οι άνθρωποι" κ.ά.

Στα Ευαγγέλια πολύ συχνά γράφεται η λέξη Ειρήνη. Στις Πράξεις πάλι ο απόστολος Πέτρος λέγει στον εκατόνταρχο Κορνήλιο, πως ο Θεός έστειλε στους Ισραηλίτες την καλή είδηση της σωτηρίας και της ειρήνης με τον Ιησού Χριστό.

ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Ο απόστολος Παύλος μεταχειρίζεται στις επιστολές του περισσότερο από κάθε άλλον τη γλυκερά λέξη της Ειρήνης: "Η χάρη να είναι σε σας και η ειρήνη". Τιμή και ειρήνη σ' όλους τους πιστούς. Κάθε χαρά και ειρήνη. Ειρήνη και ασφάλεια. Χάρη, έλεος και ειρήνη. Ας πληθαίνει η ειρήνη. Ειρήνη πάνω σε όλους σας. Ο Θεός της ειρήνης να είναι μαζί σας κλπ. Στην Α' Επιστολή προς Κορίνθιους γράφει: "Ο Θεός δεν είναι Θεός ακαταστασίας, αλλά Θεός ειρήνης". Στους Γαλάτας γράφει: "Ο καρπός του αγίου Πνεύματος είναι αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότης, εγκράτεια". Βλέπεις πως η ειρήνη δεν πηγαίνει σε ψυχά που δεν βρίσκονται οι αγιασμένες αδερφάδες της; η πίστη, η μακροθυμία, η χρηστότητα, η πραότητα, η εγκράτεια, κ' η χαρά, η δίθυμη αδελφή της.

Από το Ψαλτήρι του Δαυίδ σταχολογώ τα παρακάτω:

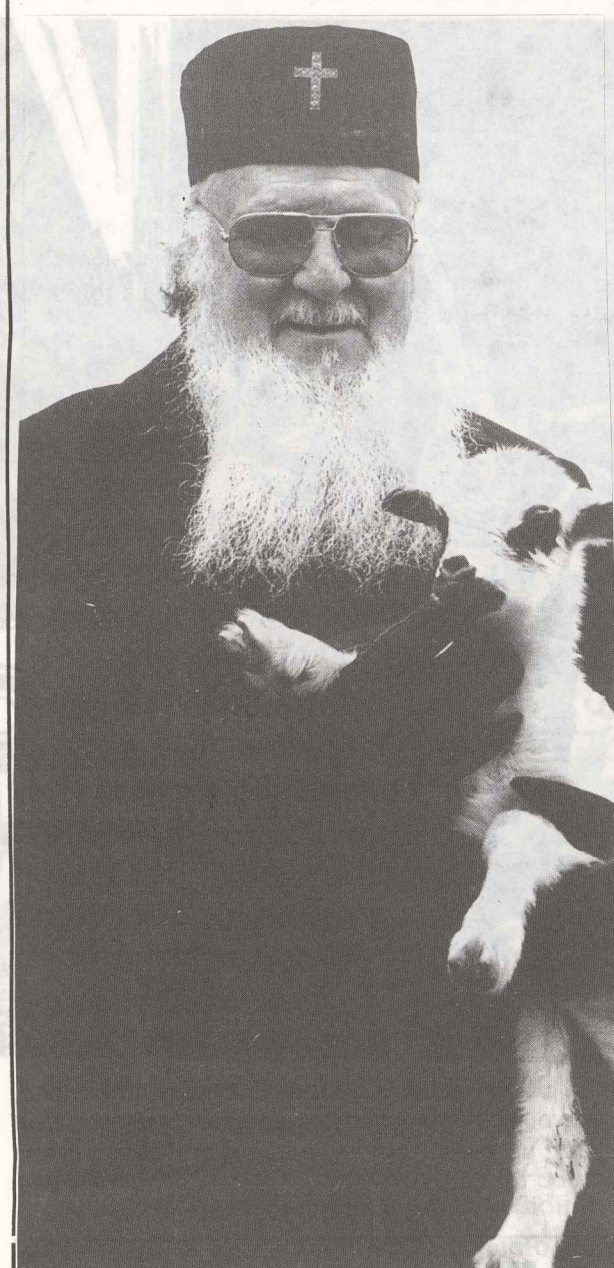
"Εν ειρήνη επί το αυτό κοιμηθήσονται και υπνώσω, ότι συ, Κύριε, κατά μόνος επ' ελπίδι κατώκας με". "Με ειρήνη θα κοιμηθώ συμμαζεμένος στο κλινάρι μου, γιατί, εσύ Κύριε, μούδωσες ελπίδα στη μοναξιά μου".

"Πάψε τη γλώσσα σου από κακό και τα χείλια σου να μην λαλήσουνε δολερά. Απόφυγε το κακό και κάνε το καλό, ζήτησε ειρήνη και κυνήγησέ την". "Λίγο ακόμα, κι ο αμαρτωλός δεν θα υπάρχει, και θα γυρέψεις που ήτανε ο τόπος του και δεν θα τον εύρεις. Οι πράοι όμως θα κληρονομήσουνε τη γη και θα απολάψουνε πολλή ειρήνη".

Ο Σολομώντας λέγει: "Καλύτερο είναι το ξερόψωμο που το τρώς με τη ειρήνη, παρά να 'χεις ένα σπίτι γεμάτο από πολλά αγαθά". Ο προφήτης Ησαΐας λέγει στους Εβραίους: "Έτσι λέγει ο Κύριος: Εγώ είμαι ο Θεός σου, εγώ σου έδειξα για να 'βρεις τον δρόμο σου και να περπατήσεις σ' αυτόν κι αν άκουγες τις εντολές μου, θα γινότανε σαν ποταμός η ειρήνη σου". Σε άλλο μέρος λέγει πως οι Ισραηλίτες είναι πονηροί, και γι' αυτό "θα τσακιστούνε στο δρόμο που πορεύονται, γιατί δεν ξέρουνε να περπατήσουνε στο δρόμο της ειρήνης". Ο προφήτης Ιερεμίας λέγει, πως οι Εβραίοι που είχανε ξεχάσει τον δρόμο του Θεού και ζούσανε αμαρτωλά, φωνάζανε (όπως φωνάζουμε σήμερα κ' εμείς): "Ειρήνη! Ειρήνη! Μα που είναι η ειρήνη". Αλλού λέγει: "Είπεν ο Κύριος στους παραστρατημένους Εβραίους: Φόβος! Ειρήνη δεν υπάρχει".

Στην Παλαιά Διαθήκη όλοι χαιρετούν με την ειρήνη: "Πήγαινε με ειρήνη! Ειρήνη να είναι στο έμπα στο

ΕΥΧΕΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΑΣ Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Τῷ Ἐλλογιωτάτῳ

κ. Ἰωάννῃ Θεοχάρει,

Λαδώνης 21,

452.21 Ἰωάννινα,

GREECE.

«Ὡς πρότερον ἐπὶ φραγμῇ ἦν καὶ ὁ ἀγῖος ἐνδύοι τοῦ κείριστος αὐτοῦ ἀφῆκε» (Ήσ. 53, 7).

Ὡς εὐχόμεθα πατρικῶς τῇ κατ' ἐξ' ἐν τῷ ἁγίῳ Χριστῷ ζωῇ καὶ εὐλογίᾳ μετὰ στεργῆς καὶ ἀγάπης ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

† Ὁ Κωνσταντίνος Ὑπὸ πῶς

Ἁγίου Πάσχα ἀγάπης

Καπετάν Κωνσταντάρης

ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ

Εἰς τὸν καθάριον οὐρανὸν ἀνέβαινε ἀγάλη ἀγάλη θαυμασία μεγαλοπρεπής, ὡσάν βασιλιάς με τὴν ἀκτιδιότη του κορόνα, ὁ ἀπρίλινος ἥλιος, μόλις σπκωμένος ἀπὸ τ' ἄβρετα, τα μυστηριώδη παλάτια του ὅπου εκοιμάτο. Κάτω ἀπὸ τὴς ἀφθονες του ἀκτιδές, του κρουστοῦ πελάγου, του χρυσοῦ, τα γαλάζια στήθια φεγγοβολοῦσαν ὡσάν το χρυσάφι, λαμποκοποῦσαν τ' ἄλιωτα, τ' ἀπᾶντα χιόνια του Παρνασσού, ὡσάν ἀσημένια βαριά στολίδια του. Ὡσάν διαμάντια ἐπρόβαλλαν οἱ δροσόσταλες, κρεμασμένες εἰς τα χορτάρια καὶ τοὺς ἀνθούς τη γῆς. Εμπρός εἰς τὸν ἥλιο χρυσοπρασινίζουν του Σαλῶνου τα λόγκα, τρέχει γοργά το κατάρκρο κεφαλόβρυσο φιλόντας τ' ἀρείκι ἐδῶ καὶ τα σκίνα ἐκεῖ, η παρδαλὴ πεταλούδα ἀνθολογαί ἀπὸ τὸ ἓνα εἰς τ' ἄλλο λουλούδι καὶ τὸ πουλί του βουνοῦ πηδαί ἀπὸ τη ζεστή φωλιά του στο φράχτη καὶ κελαπεῖ με τη γλυκιά του φωνή, που παίρνει τὴν μικρότη. Τρέμει στο γρασίδι η παπαρούνα η ντροπαλή καὶ παίζει με τὴν αὐρά τ' ἄσπρο το χαμόμηλο.

Τήραε τὸν κόσμου τούτου το μοναδικό πανηγύρι ο Κωνσταντάρης, λημεριασμένος ἀπάνω στὴν Μπαλαγέρα, κι ἐνῶθε τη μεγάλη του κλέφτικη καρδιά ολάνοιχτη καὶ σαν ολάνοιχτο στόμα καὶ διφασμένο να πίνει καὶ να ρουφάει ἀκόρταγα, σαν ἀπᾶν νερομάνα, τ' ἀθάνατο νερὸ της ζωῆς οπόχυνε γύρω του η πανέμορφη πλάση.

—Τέτοιον πανῶριο κόσμο γιατί να μὴν τον καίρειται μ' ὅλη του τὴν καρδιά κανένας, ὡρὲ παιδιά; εἶπε χαμογελώντας γλυκά πρὸς τα παλικάρια του.

Κι ολόγυρα το ἐλάμπανε στα τσαπράζια οἱ πρώτοι μπουλουκτισίδες, ο γερο-Χρόνης ο φοβερός, ὁ Βλαχοθανάσης ὁ ἀνήμερος, ὁ Βλαχαρμάτας ὁ Βέργος, ὁ Λάμπρος ὁ Τσεκούρας.

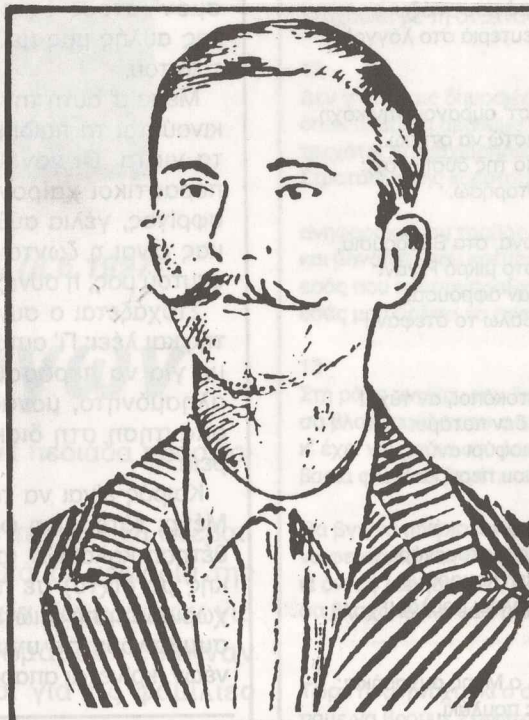
—Θεοῦ χαρὰ σήμερ' ἀλήθεια, μίλησεν ὁ Τσεκούρας.

—Ὅμορφος καὶ καλὸς εἶναι ὁ κόσμος, τοὺς κάνει ὁ Βλαχοθανάσης, κι ἀνθοσπαρμένος. Ὅμως πόσα πικρά ἀγκάθια

κρύφτει ἀπὸ κάτ' ἀπὸ τα λουλούδια του.

—Για τ' ἐμάς τοὺς κλέφτες ἀγκάθια δεν ὑπάρχουνε, λέει ὁ Κωνσταντάρης. Πίκρες εμεῖς δεν ἀπαντάμε μπροστὰ μας ποτέ. Εμάς κι ὁ θάνατος ἀκόμα εἶναι τραγούδι. Τα ἔργα μας παλικαρῖες. Ρίξτε μια ματιά στ' ἄρματά μας. Κάθε τοὺς λαμπυρίδα,

τώρα που τα φιλεῖ ὁ γλυκὸς ἥλιος, λέει καὶ μια δόξα. Εμένα μου χάθηκαν τα δυο παιδιά, θυμάσαι; Στα Πεντεόρια ψηλά στο πλεῦρό μου σκοτώθηκαν καὶ τα δυο, ἐκεῖ που κι ὁ ἴδιος λαβώθηκα. Ὅμως δεν τα 'κλαψα, τα τραγούδησα. Καὶ τραγούδια τοὺς ἔπρεπαν τῶν παλικαρῶν μου. Ὅταν τα συλλογίζομαι, καλοτυχίζομαι μοναχὸς μου που γέννησα καὶ καμάρωσα τέτοια παιδιά... Εδὲν τα χάρηκα καὶ πολὺ. Μου τα πάπσε

Ὁ Ὁμειρώτης ποιητὴς Κώστας Κρυστάλλης.

ὁ ἄδικος Χάρος, σαν τα λουλούδια με τὸ πρῶτο τοὺς ἀνοίγμε που τα πατάει το θεριὸ τοῦ λόγκου. Ὅμως καὶ τόσο που τα 'νωσα κοντὰ μου, με τὴν τιμή που μου φέραν, ὁ κόσμος τοῦτος ὁ ὁμορφὸς καὶ καλὸς περίγυρά μας σαν διπλή παράδεισο μου φαντάζει, σαν τα συλλογίζομαι τα λιγοῖμερα... Ἐχω τώρα το μικρότερο. Μαθαίνει τώρα τα γράμμα του. Δόξα σοι ὁ Θεός. Μου φτάνει κι αὐτό. Δε χάνεται η κλήρα μου, δε σβῆνεται τὸ ὄνομά μου. Πρῶτα ὁ Θεός. Ἀς του χαρίζε ζωή.

Δεν ἐπρόφτακα να εἰπῇ περισσότερα. Γιατὶ ἀνασπκώθηκε ἀπὸ δίπλα που 'ταν πεσμένος ὁ γερο-Χρόνης καὶ τοῦ λάλησε σοβαρά:

—Να με συμπαθᾷς με τὸ λόγο που θα σου εἰπῶ, καπετάνιε. Για τ' ἄρματα καὶ τα δυο σου πεθαμένα παιδιά μπορεῖς να εἰσαι ἀξίος να παινεύεσαι καὶ να ψηλοφρονάς. Ὅμως καὶ ἐκεῖο τὸ μικρότερο μὴ χάνεις χρυσὰ λόγια, γιατί δε σ' ἔμοιασε.

—Με τα σωστά σου τα λες, παππού, ἡ παίζει;

Επικρογέλασε ὁ αρματολὸς τοῦ Γαλαξιδίου.

—Με τα σωστά μου καὶ με τα ὅλα μου,

(Συνέχεια στὴν 3η σελ.)

ΠΟΙΗΣΗ

Γ. ΑΘΑΝΑ

Τραγούδια των βουνών

1
Κρυφοκοιτάω τη Μάνα μου χωρίς να το μαντεύη.
Τη βλέπω κραίνει στα πουλιά, διανεύει στα λουλούδια,
εσχινείται στο παράθυρο, και τα βουνά αγναντεύει
τα νιάτα της θυμμένη μ' αγαλιανά τραγούδια...

Θαμιάζω τη μολλάδα της, την ήσυχη της γλώσσα!
Πάππου-προσπάππου οι πρόγονοι, μα ως κι ο πατέρας, όλοι,
ζεστό ψωμί δεν έφαγαν: τον πόλεμο είχαν προικία,
το γαταγάγι χαιμαλί —και πήγαν από βόλι!

2
Χαρώ το πράσινο βουνό, χαρώ τ' ακράτο αγέρι,
με τη μονιά μου πουθενά, με τη φωλιά μου ολούθε!
Σα να 'ρθε κι αρματώθηκα σε κλέφτικο λημέρι,
νιώθω ν' αξαίνω η αξάδα μου κ' εγώ δεν ξέρω πούθε.

Την αίρεσή μου κυβερνώ, την πίστη μου δοξάζω,
δεν έχει η νύχτα μου βραχνά μηδέ η αυγή μου βόγκο,
τα βρόχια και τα σίδερα με τα φτερά μου σπάζω
και τραγουδώ σαν κότσιφας τη λευτεριά στο λόγο!

3
Στης γης το τέμπλο απάνωθε και στ' ουρανό την κόχη
της Ρομίλης το κόνισμα θ' αγωνιστώ να στήσω.
Δεν έχω ασπράδι της αυγής, κροκό της δύσης, όχι:
με το ψηφί, με το ρηγί θα την ανιστορήσω.

Σμαράγδι βράσκω το ψηφί στη Γκιώνα, στα Βαρδούσια,
στη Λιάκουρα και στ' Άγραφα και στο μικρό Ριγάνι
διαμάντι βράσκω το ρηγί σε ποταμιάν αερούσα,
στον Άσπρο και στο Φιδάρη —να βάλω το στεφάνι!

4
Πώς καταντήσαμε κι εμείς οι στρατοκόποι, αν τύχη!
Τάχα στη γη αραδιάζουμε και χόμα δεν πατάμε:
έβγαλε ο δρόμος καύκαλο και το γιορβί ανύχι,
αχνάρι δεν αφήνουμε στον τόπο που περνάμε!...

Βουνόδρομο αποθήμισε με χόμα και με ακόνι,
με λάσπη και με τρόχαλο και με σκαλί στουρνάρι...
Στον όχτο του η αγράμπελη σα νύφη καμαρώνει,
κ' η γη του η καλλινόδαρη μוסκοβολάει μουλάρι!

5
Μου στέλνει ο Απρίλης κάλεσμα κι ο Μάης συχαρήκια:
Χλωροπρασινίσε βουνό, κελάρδισε πουλάκι,
πλημμύρισε κ' η ποταμιά με τ' άσπρα της χαλκία
της πικροδάφνης ροδομά, της λυγαριάς λουλούκι...

Δε θέλω πόρο να διαβώ, γιοφύρι να περάσω
πορεύομαι ολοπόταμα. Θα πλέξω στο λελούδι,
θα κολυμπήσω στον ανθό, και στο βουνό θα φτάσω—
κάθε ραχούλα που περνάω να λέω κ' ένα τραγούδι!

6
Θελώσανε τα μάτια μου στον κόμπο και στη χώρα
το μαύρο χόμα βλέποντας και των τροχών τ' αχνάρια.
Βαρυθύμηση να ιδώ βουνίσια θεάδωρα,
τα χωραφάκια τ' αχαμνά και τα σπαρτά τ' ανάρια...

Να περπατώ προφυλαχτά κοτρώνι σε κοτρώνι,
ν' αϊκούνω η γης να κλαίγεται και να παραπονιέται
οπού τη σπέρνουνε πολύ και λιγοστό φετρώνει,
ν' αϊκούνω και τον ουρανό να μην απιλογιέται!

7
Το λεν οι πετροπέδρες, το ξαναλέν οι κούκι,
κι απέ σε πιάνει ένας καημός και μια χαρά μεγάλη:
απαράτάς τα σύνεργα κι αδράχνεις το ματσούκι,
ανηφορίζεις στο βουνό, κ' η στράτα όδε σε διακάλει!

Στα ερημοκλήσια λειτουργός, στις βρύσες διακονιάρης,
όδε κορφί σκαρφάλωνε, κι όδε ριζό ροβόλα.
Σαράντα Δράκων θησαυρό κι αν εύρης μην τον πάρης—
όσο δεν παίρνεις τίποτα, τόσο θαν τ' αχ'ς όλα!

8
Τα πλατανάκια φούντωσαν, τραπέλωσαν τα φύτρα,
χορτάρισε η ξερόπετρα, λελούδιασε τ' αγκάθι.
Χαρά στο Ηλίον τον έρωτα, χαρά στις Γης τη μήτρα,
χαρά στην πικραμένη μου καρδιά που αναγλυκάθη!

Είμαι ο θυμός του πλατανιού κ' είμαι το φύτρου η χλόρη,
θραψάνα του αγριοχόρταρου, του λελούδιου φρεσκάδα.
Χειμώνας έρθη, χάνομαι στις γης το κατοχώρι
Απρίλης, ξαναφαινόμαι στον Ηλιο αναβολάδα!

9
Μη μ' αποδιώξετε ανένγνωρα, καινούριοι μου γειτόνοι,
σε τούτο εδώ τ' άπαιμο ποίω απ' τον κόσμο γράκι!
Το χορτάρι της βροχής που ξόλαμπα φετρώνει,
και το νερό του ποτιστή που γαργαράει παρέκει,

οι αριές που ισκιώνουν τα πλεχτά τσοπάνικα τσατούρια,
κ' οι γεροπλάτανοι που παν τα πρότα για το στάλο,
δικά σας όλα! Απ' την τρανή την έχα την καινούρια
τη γειτονιά σας θέλω εγώ δική μου —τίποτα άλλο!

(Συνέχεια στην 5η σελ.)

Στον τόπο μας με

Καλαθόσφαιρα
(μπάσκετ)

Στο κεφαλοχώρι της Πίνδου Καλαρ-
ρύτες οι Καλαρρυτιώτες και οι πολλοί
φίλοι των Καλαρρυτιών χαίρονται δύο
εποχές: Το βαρύ χειμώνα, μη ξεχνάμε
το υψόμετρο του χωριού (1280 μ.
στην πλαιοία) και μια ξεχασμένη άνοι-
ξη, χάριμα οφθαλμών. Το καλοκαίρι
στο χωριό μας έχουμε καιρικές συνθη-
κες άνοιξης, όχι που λέει ο λόγος,
αλλά στην πραγματικότητα. Αυτό πολ-
λοί το γνωρίζουν, πλείστοι το αγνο-
ούν και δεν το ξεχνά το "Ιον το εύο-
σμον" στους όχτους και τις γωνίες
της αυλής μας με την περίσσια γοη-
τεία του.

Μέσα σ' αυτή την εποχική πανδαισία
κινούνται τα παιδιά, τα πολλά παιδιά,
τα νιάτα. Οι γονείς, οι χωριανοί, οι
περαστικοί χαίρονται: Ζωή, κίνηση,
σφρίγγος, γέλια αυθόρμητα. Τα παιδιά
μας είναι η ζωντανή προέκταση του
εαυτού μας, η συνέχεια μας, το παν.

Στοχάζεται ο συντετός Καλαρρυτιώ-
της και λέει: Γ' αυτά τα παιδιά τι κάνα-
με για να περάσουν ένα αξέχαστο,
αλυσμόνιο, μοναδικό καλοκαίρι; Η
απάντηση στη διακριτική σας ευχέ-
ρεια.

Καιρός είναι να θεθεί το πρόβλημα.
Μέχρι τότε, λίγη φροντίδα για τοπο-
θέτηση καλαθιών (στεφάνης μεταλλι-
κής με δίχτυ) σε πεδιάδα από τους φορείς του
χωριού ή από ιδιώτες που μπορούν και θέλουν να
συμβάλουν σε υγιείς υποδομές αθλήσεως των
νέων, κρίνεται απαραίτητη.

Πρέπει να θυμίσουμε ότι καλό, πραγματικά καλό,
κάνουμε για τα παιδιά μας, πλαισιώνει την κοινωνία
μας με ενάρετους, χρήσιμους ανθρώπους που
τόσο τους έχει ανάγκη.

Η πέρδικα του
Ολύμπου

Αύγ' ήθελα, να σηκωθώ, αύγ' ήθελα να πάγω,
να πάγω, να ξεμερωθώ στον Όλυμπο στη μέση,
κι' εγώ επαραταχύνειψα, κι' εβγήκα στις κορφάδες.
Κι' άκουσα γερακιού λαλιά, και αλαφίνας κρίση,
άκουσα και μια πέρδικα, μια μικροκαρτερούσα,
που καταρίοταν τον απτό και τον πετρίτη αντάμα,
γιατί έφαγαν το τσίρι της και τα μικρά πουλιά της.

(Άραβαντ. αρ. 145, σελ. 117)

Θυμίσαμε ένα απ' τα εξάσια, τα υπέροχα, τα
έξοδα δημοτικά μας τραγούδια. Πρόκειται για
τραγούδια του πολύπαθου και πολυβασανισμέ-
νου λαού μας.

Το επίθετο δημοτικός, -η, -ο [<αρχ. δημοτι-
κός<δημότης<δήμος] σημαίνει αυτό που ανή-
κει στο λαό ή προέρχεται από το λαό.

Το ουσιαστικό λαός [<αρχ. λαός] σημαίνει το
σύνολο των κατοίκων μιας χώρας, περιοχής ή
πόλης.

Θυμίζουμε αυτά τα αυτονόητα, διότι στον
καιρό μας πλείστες λέξεις από την αχαρκτη-
ριστική συμπεριφορά με έχουν χάσει το εννοι-
ολογικό τους περιεχόμενο.

Τα λαμπρά, τα γνήσια δημοτικά τραγούδια,
μοναδικού κάλλους και πνοής, είναι δημιουρ-
γήματα του μεγάλου λαού μας. Γ' αυτό πρέπει
να τους δείξουμε άφογη συμπεριφορά σεβα-
σμού και αγάπης, γιατί αυτά είναι εμείς οι ίδιοι.
Τα δημοτικά τραγούδια μας βοηθούν άμεσα
στον εξανθρωπισμό μας.

Το αγέρι της
Πίνδου

Το αγέρι, η πνοή του ανέμου της Πίνδου
έχει μια ιδιότητα, μια δική μας ξεχωριστή υφή
σε δροσιά, μοσχοβολία και χάδι. Το φύσημά
του μας θυμίζει στίχο του Εθνικού μας ποιητή
Διονυσίου Σολωμού:

“αργοφυσούσε τόσο γλυκό στο πρόσωπο τ'
αγέρι”.

Απ' τα γλυκοχαράματα που σε ξυπνά το γλυ-
κοκελάδημα της πετροπέρδικας της Κρούνας,
του κότσιφας της ρεματιάς και των στραγαλι-
νών της σκαμνιάς τ' αγέρι μας δροσιζει και
μας θυμίζει επίμονα και διακριτικά ότι βρισκό-
μαστε στην Πίνδο, στο αρχοντοχώρι Καλαρ-
ρύτες.

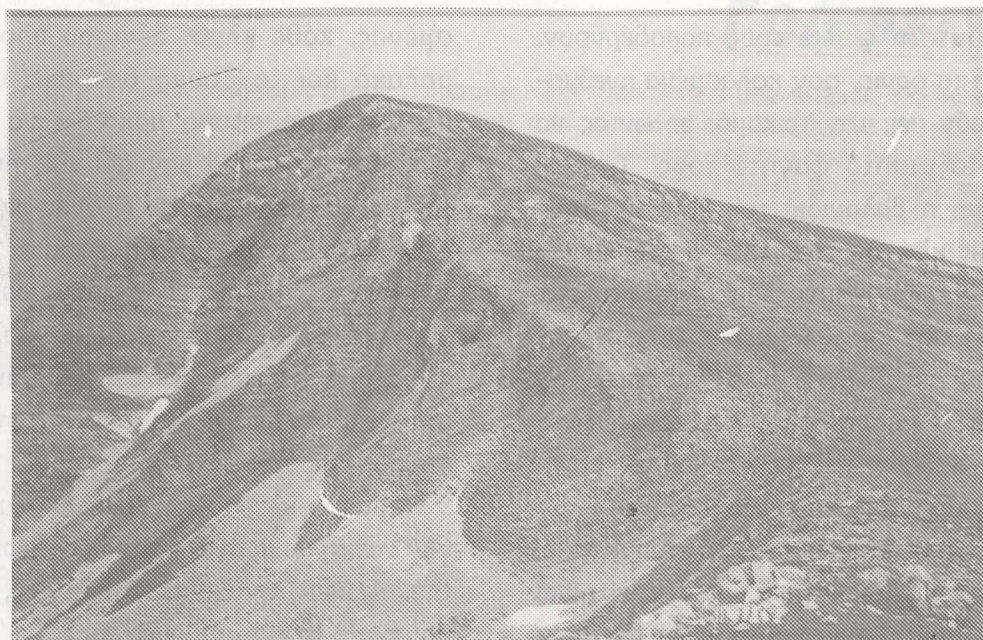
Όταν ανοίξεις τα παραθυρόφυλλα στον
κόσμο χαίρεσαι το καλημέρισμα και το πρό-
σχαρο αγέρι της Πίνδου. Είναι οικείο, άμεσο,
σπιτικό, όσο οι νοματαίοι της φαμίλιας.

Το βρίσκεις, το συναντάς, το βιώνεις στο
σπίτι όταν παίζεις ακούραστα με τα φύλλα της
μουριάς και της κληματαριάς. Στα σχίνα, όπου
δροσιζει τις καρδερίνες, αυτές που μεθούν
μαζί του και τραγουδούν ανεπίπτως αρμονίες.
Στα πλατάνια κοντά στις βρυσσόμενες όπου
κάνει υπαίθριες συναυλίες. Είναι παντού,
αρκεί να το ποθούν, να το ψάχνουν.

Όταν οι αύρες ξαστοχούν μεσ' απ' τα ορεινά
λουλούδια, με τις ασύληπτες αποχρώσεις και
τις μοναδικές μοσχοβολίες, να παίζουν, παίρ-
νει εύρος μια αινιγματική σωστή γεμάτη μυστή-
ριο που μόνο η πίκρα της ζωής την αντισταθ-
μίζει.

Αυτό το αγέρι της Πίνδου στο κεφαλοχώρι
μας έχει τη δροσιά και το χάδι της άνοιξης
που το λαχταρούν όσοι το έζησαν και όσοι
άκουσαν κάτι γι' αυτό.

τους ανθρώπους μας

Ο ΜΠΑΡΟΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ στις αρχές του Καλοκαιριού (8.6.1997)

Στο στόμα των αλόγων

Καλαρρύτες είναι το χωριό με όλη την
υποβλητική αρχοντιά του, αλλά και τα
πéριξ, και τα γύρω, δηλαδή οι κοντοραχού-
λες, τα βουνά, οι στάνες, το λιβάδι, το
ποτάμι, τα πάντα. Τα γύρω απ' το χωριό
κρύβουν άγνωστες πτυχές ομορφιάς
(αισθητικής και ηθικής) και αλήθεια βίου.

Μία από τις ομορφιές του χωριού μας
είναι η βρύση: “Στο στόμα των αλόγων”.
Είναι πάνω απ' τα λιβάδια, κάτω απ' τα
βοσκοτόπια “καμάρες”. Αφθονο και κρύο
νερό χύνεται οπάταλα από τα σπλάχνα της
μνάς γης.

Η περιοχή γνωρίζει δόξες στο πανηγύρι
της Αγίας Παρασκευής. Εκεί, μετά τη Θεία
Λειτουργία στο εκκλησάκι μέσα στο σπή-
λαιο, όλο το χωριό στρώνει τραπέζι και
χορεύει. Ο χορός στήνεται στην “αχλαδιά

του Γκοργκόλη” που έχει πεδιάδα πρόσφο-
ρη.

Τα παλιά χρόνια, όταν την άνοιξη ανέβα-
ναν πεζή τα πρόβατα από τα χειμαδιά της
Θεσσαλίας στα βουνά των Καλαρρυτιών για
ξεκαλοκαίρι στις “καμάρες” έστηναν
τέντες οι τσοπαναράιοι για τις φαμίλιες
που ξεπέζευαν μέρες.

Τώρα τη δροσιά της βρύσης: “Στο στόμα
των αλόγων” χαίρονται οι τσοπάνηδες των
κοπαδιών, οι περαστικοί και οι αθεράπευτα
νοσταλγοί της ορεινής ζωής.

Μια παρέα φίλων χαρήκαμε κολατσιό,
κουβέντα, δροσιά, τραγούδι και κρύο νερό.
Περάσαμε ένα πρωινό όνειρο, κάτι που
θέλαμε χρόνια. Με λίγη σκέψη, βούληση κι
απόφαση ο διακαής πόθος μας έγινε μονα-
δική πραγματικότητα.

Έντιμος

Ο ίδιος ο άνθρωπος χαιρέται ή θλιβεται για το
ποιόν του. Χαιρέται για τις αρετές, την εντιμό-
τητα, την ψυχική του αρχοντιά, τον ψυχικό του
θησαυρό. Θλιβεται για τις κακιές του, τη μοχη-
ρία, το μίσος, τη σκληρότητα, την εχθρότητα
κ.ά.

Ο έντιμος άνθρωπος ζει στη σύγχρονη κοι-
νωνία σε αξιόλογο επίπεδο αρετών με αγώνα,
σκληρό, συνεχή, πιστός στο λόγο και τις ιδέες
του. Ακόμη δραστηριοποιείται στο χώρο της
δουλειά του με κόπο, μόχθο, ιδρώτα, χωρίς να
“ληστεύει” τον κόσμο. Ζει σε κόπους της
Εκκλησίας και της Ορθοδοξίας.

Το αρχαιοελληνικό επίθετο έντιμος -η, -ο
[<αρχ. έντιμος=εν+τιμή<τίμη] σημαίνει αυτόν
που έχει τιμή, που γίνεται με τιμή, χρηστός, ηθι-
κός, ευσυνειδητός, ευπολόγητος.

Στη σημερινή απαράδεκτη κοινωνική ρευστό-

τητα, αστάθεια, θολούρα, η εντιμότητα, η ιδιό-
τητα του έντιμου, σπανίζει. Όλοι τη ζητούμε, τη
θέλουμε, την ποθούμε στις σχέσεις, στις
συμπεριφορές, στους τρόπους ζωής από τους
άλλους και εμείς χωλαίνουμε!! Δεν λειτουργού-
με σωστά.

Η εντιμότητα δεν είναι λόγια, είναι “πίστις”
στις διαχρονικές αξίες όπως διαμορφώθηκαν
στην ιστορική και πολιτιστική πορεία του λαού
μας τώρα και χιλιετίες. Καλλιεργείται στο σπίτι,
την οικογένεια, το σχολείο, την Εκκλησία, την
κοινωνία, παντού.

Ο περήφανος λαός μας λέει: “Η τιμή τιμή δεν
έχει και χαρά στον που την έχει” που σημαίνει η
υπόληψη ενός ατόμου είναι ανεκτίμητο πράγ-
μα που δεν αποτιμάται σε χρήμα.

ΠΟΙΗΣΗ

(Συνέχεια από την 4η σελ.)

10
Ν' απλώνεσαι κατάχαμα στο βουνοπλάγι τέντα,
η μάνα γη στον κόρφο της μαζούμι να σε σφίγγη,
να σε ποτίζουν βότανο η ρίγανη κ' η μέντα,
να σε ανεβαίνει, ανύπαρχτος σα να 'σαι, το μυρμήγκι.

Να διαλογιέσαι και να λες: Τ' είμαι; χορτάρι; χούμα;
φωτιά; νερό; ανέρι; ανθος; δέντρο; πουλί; ζουλάπι;
Και να 'σαι αυτών που αρράδιασες μια μπερδεμένη σούμα,
να 'σαι ανθρώπικη του Θεού που σπαρταράει γι' αγάπη!

11
Τις μηχανές παράτησε, τις πολιτείες ανήσους,
ανάραχα σκαρφάλωσε, του λαγκαδιού ροβόλα,
στη μαραβίτσα ξάπλωσε, στον καταρράχτη πλύσου,
κι αναμπιστεύει στο βουνό τα μυστικά σου όλα.

Ο γυρισμός Ανάσταση, κι αναγαλλιάζει τόσο!
Σαν το κατόπι σκαρμιάς, σαν το πουλί φτερίζεις,
κι αν πας στη βρύση θα ξεβγώ για να σε καμαρώσω
βλαχούλα με τη στάμνα σου την ώρα που γυρίζεις...

12
Δεν αγαπάς τις δημοσίες και τις μεγάλες στράτες
όπου αραδιάζει αράβημο τ' ανθρώπινο ταρσίφ—
τρεχάτοι νταμαχιάρηδες, χορτάτοι κλειδοκράτες.
Στρατούλα της κακοτοπιάς που πας για το χωράφι,

ανηφοράκι που τραβάς να φτάσεις βοσκοτόπι,
και μονοπάτι που κρεμάς στου μύλου τον κρυψώνα,
εσάς που πρωτοχάραξαν πάνω στη γης οι άνθρωποι,
εσάς μου αρέσει να περνάω με αποσταμένο γόνα!

13
Στη ράχη αντίκρου του βουνού θε να βγη το Φεγγάρι
σα βλαχοπούλα που φορεί χρυσόφραγτο τσεμπέρι
κ' έχει γιορτάσι στο λαμίο κουκι το κερχιμπάρι,
βαριά φλουριά βενέτικα βραχιόλι έχει στον χέρι.

Θα βγη να πάη τα πρόβατα στο νυχτοσκάρι πέρα,
να φευγατίσει τα στοιχειά και να λακκίσει τ' άστρα,
κι όντας λαλήση για γλυκές αγάπες η φλογέρα
σα βλαχοπούλα θα ντραπή δειλή και πρωτοπιάστρα.

14
Τώρα που η νύχτα κι ο ουρανός έχουν τη χάρη ακέρια,
πάμε να βρούμε ξέφωτο στο κορφοβούνι απάνω
για να σου δείξω, δάσκαλος σοφός, όλα τ' αστέρια,
από τη Μάρα αρχίζοντας, τη Μάρα και το Γιάννο.

—Εκείνο εκεί με την ουρά; —Το λένε Αλετροπόδα!
—Αυτό που μοιάζει εφτάφωτο καντήλι; —Αυτό είναι η Πούλια!
Μα κι άλλα θα σου μάθαινα πολλά αν δεν μας εμπόδα
ο φόβος σου για τους ασβούς και για τα νυχτοπούλια.

15
Θα σηκωθώ χαράζοντας και θα βγω στο κυνήγι
με σύνεργα, με αξόβερρες, με δίχτυα, με σκαντάλια.
Κι ας μη δεν είμαι κυνηγός, πουλί δε θα μου φύγη!
Πού θαν τ' αφήνω ζωντανά; —χαρά μου η αναγιάλια.

Θα χαρδακίζω στις φωλιές, θα κελαηδούν στα κλώνια,
ζυγά-ζυγά θα παίζουνε στα χορτάρια χάμου,
απάνωθε μου θα πετούν με ανόρεη καταρρόνια—
Όσο θα είναι πιο λεύτερα τόσο και πιο δικά μου!

16
Μονοπατάκι του βουνού, δε σ' έχει ανοίξει χέρι
μηδέ σε φρεσκοπάτησε ποδάρη ανθρώπου ακόμα!
Είδα ένα περπατάρικο τη νύχτα εψές αστέρη
που πέρναε και σε χάραζε στην πέτρα και στο

Κι άκουσα λόγο μυστικό να με προσάδα
εγώ να σε πρωτοδιαβώ να σε ξεπαρθεί
ν' ανέβω στ' άγρια τα βουνά, τα στοι-
κι οπαρώ την Πεντάμορφη, του Δ

17
Τα γίδια ερχόντας για νερό
κανταριασμένα Εκκάνω,
σα σκολαρούδια σμπρ-
οσμίζουν τα μισού!

Βροντάει το τρ-
κι ο Τράγος ο
ρουφάει, γι-
και δείχνω

18
Το

(Συνέχεια από την 3η σελ.)

καπετάνιε. Ξεκλήρισε και έγινε τρουπολόγος το μικρό, Κώστα μου. Από την αυγή ως το βράδυ βρίζει τους τρανότερους του και κλέβει. Κλέβει κατσίκια και κατόπουλα ολημερίς. Από την εκκλησιά που μαθαίνει το κτωήκι και το ψαλτήρι, έκλεψε τ' ασπ-μένιο της Παναγιάς χέρι, τόμα ποιος ξέρει ποιανού καλού χριστιανού. Πήρε τ' αλέτρι του παπά και του σκότωσε το βόδι. Άκου τα, Κώστα, και μην τ' αναβάνεις ολότελα το παιδί σου. Κλαίγεις' εδώ κάτω όλος ο κόσμος απ' αυτό.

Ενώ έλεγε τούτο ο γερο-Χρόνης, ο Κωνσταντάρης είχε σπκωθεί από τη γη ολόρθος. Έσταζεν αίμα στα άσπρα τα γένια του από τα χείλη που δάγκανε με λύσσα. Κι ύστερα φώναζε φρενιασμένος κι αλλαξοπρόσωπος:

—Α τον κακούργο! Κι αν θα το πιάω στα χέρια μου. Κι έγινε άφαντος εις μια λαγκοδιά μέσα.

Τ' απομεινόμενο μέσα εις νεροφορτωμένο σύννεφα έκρυψε ο ουρανός τη γαλανή αγκαλιά του κι ο ήλιος την περίφαντη τη λαμπράδα του.

Ακός βαθύς και λαλαγή ερχόταν από πέρα, που σήμαιναν ότι ανεμοζάλη σιμώνει. Το σύννεφο προσχαμπλώνει στη γη σαν την κατάρρα κατάρμαυρο και φουσκώνει τα στήθια του από θυμό. Η σκοτεινία κι η τρομάρα καταπλάκωνε εκεί πίσω της Γκιόνας τα βουνά.

Δεύτερο φουσάτο από σύννεφα ξέβγαλ-νεν από τον κόρφο του Χριστού, φοβερό κι οργισμένο κι έτρεχε να συκρατήσεται το δρόμο του πρώτου.

Τούτο ορμητικά κύνεται, κατασκοπεύει τον οκτρό του, κι εκεί που περνάει, κρού-οντάς τον, αστράφτει. Σπιθοβολίζει ο κρα-τερός αέρας, φεγγοβολούν οι ουρανοί, βροντάν τα κορφοβούνια κι η πλάση η πανέμορφη έγινε μεμιάς Άδης. Σωπαίνουν, λουλιάζουν τα τετράποδα και τα πουλιά, το, κι απές να κελαηδούν, τρομασμένα για να απαράτε ανηφορίζουν.

ΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ
ΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

8 ΤΑ ΠΛΑΤΑΝΑΚΙΑ ΦΟΥΝΤΩΣΑΝ, (45221) - ΤΗΛ - FAX: 37440

Χορτάρισε η ξεροπέτρα, λελά, Χαρά στο Ηλιου τον έρωτα, χαρό, πό επιτροπή

985 έως 16-1-1997
Είμαι ο θυμός του πλατανιού κ' είμαι του ΓΙΑΝΝΗΣ

θραυμένα του αγριοχόρταρου, του λελουδι.

Χειμώνας έρθη, χάνομαι στις γης το κατοχή, ομές-Εμβάσματα

Απρίλης, ξαναφαινόμαι στον ήλιο αναβόλαδα!

9 Μην μ' αποδιώξετε ανένγνωρα, καινούριοι μου γεγόντοι,

σε τούτο εδώ τ' απόμωρο πίσω απ' τον κόσμο γρέκι!

Το χορταράκι της βροχής που έβλαμπε φυτράνει,

και το νερό του ποτιστή που γαργαράει παρέκει,

οι αριές που ισκίζουν τα πλεχτά τσοπάνικα τσατούρια,

κ' οι γεροπλάτανοι που παν τα πρώτα για το στάλο,

δικά σας όλα! Απ' την τρανή την έχη την καινούρια

τη γειτονία σας θέλω εγώ δική μου —τίποτα άλλο!

(Συνέχεια στην 5η σελ.)

Καπετάν Κωνσταντάρης

κρυφτούν στη φωλιά τους παραδέρνουν. Μονάχα τα όρνια, σαν κολασμένα πνεύμα-τα, πετούν μες τον τρικυμό, ζητώντας να βρουν το μιστιό φαγητό τους. Τρέμεις σύγκορμη η βαλανιδιά του βουνού, στρί-φτει τους κλώνους του τους ατάραγους το δυνατό ρουπάκι και το χαμόδεντρο σείεται ολόβολο σαν το καλάμι, λες και γνωρίζει με ποιον οκτρό βαρύ ν' αντιπαλέψει του μέλλεται. Η μηρόρα αρχινάει να δυναμώνει. Παντού καθούρι πέφτει και χαλάει. Μα ο βρόντος στιγμή δε σιγαλεύει.

Σπάει φλογισμένο από τα σύννεφα τ' αστροπελέκι και κατακαίει και συντρίβει στα ριζιμιά κοτρώνια και τα ψηλά έλατα, κι ό,τι απαντάει στο διάβα του το ρημάζει.

Εδώ θαρρείς να πλέει κλωνάτρι μες στ' αυλάκι και παρεκεί θεόρατος πλάτανος να κέφεται κάτω σωριασμένος και το χαλασμό του να καίει άλλο δέντρο σιμά του η αριά. Ράκες, βουνά, λαγκάδια, κάμπους, ωσάν δαιμονισμένο τα δέρνει τ' ανεμοβρόχι και χάνεται τ' όμορφο λιβάδι στην καταχνιά. Ορμητική η πλημμύρια σέρνει στην κατα-βόθρα της ωσάν ποτάμι σπαρμένα και κλα-διά. Ο γευγολάτης του κάμπου ο φωκός απαριάζει τ' αλέτρι του στ' όργωμα, παίρνει μες στο καλύβι τα καματέρια του και με σταυρωμένα τα χέρια τηράει τη συφορά, που ντύνονται και παν χαμένοι οι κόποι του όλου. Και του βουνού ο βοσκός απότι-στα απ' τη βρύση περνάει τα πρόβατά του και σφικτά σουρίζοντας και σαλαγώντας τρέχει πιλαλητά να τα μαζώσει στη σπηλιά, γιατί δεν είναι πιο καιρός για βρύση και για φλογέρα. Εις το μεγάλο μοναστήρι της Βαρνάκοβας, βλέπουν από τα καγιάτια τον ξαφνικό τρικυμό οι καλόγεροι και σταυρο-κοπιούνται και συχνολέν:

—Κάποιο κακό θα μελετάται, κάποιο φονικό θε να γίνεται σήμερα!

Τα ουράνια ωστόσο χάνουν τη μαυ-ρίλα, μηδέ βροντή γρίκιεται μηδ' αστραπή, και το καθούρι κι η βροχή αράδα παύει.

Ο άνεμος ο αγριεμένος ημερώνει το φύσπιά του κι αποσταμένως αποκοι-μείται στες σπηλιές και πιο δε βογκάει. Πολύχρωμη και παρηγορητική χαιρετά-ει τα βουνά η Δόξα. Ο κόσμος ανα-σταίνεται πάλι. Χαμογελάει το δέντρο κι ανακαράζει μπροστά στο φως το στερνό της ημέρας. Μόλο που αναβρα-διάζει, κάποιο πουλί τολμηρό ανεβαί-νει στα χείλη της φωλιάς του και κελαηδεί.

Η βρύση ακούς μακριά να μουρμου-ρίζει, ωσάν ν' ανακράζει χαρούμενη τα όβαρα από τη σπηλιά, να τα ποτίζει. Τα δημ-ήπος φανίζεται από νερό χορτα-στον εξαν-

σμένος, κάθε κλαδί δέντρου προβάλλει μαλακό και το βουνό δακρύζει ως τον πάτο. Το σούρουπο αρχινάει να ρίχνει πίσω του το πυκνό μαγνύδι και την ψυχή της γης ν' αποκαρώνει. Τ' ανίσυκο αγέρι στο φύλλο το βρεμένο φτεράκιζει κι από την πουςία το ξιπάει. Εις τ' ουρανού το γάργαρο μέτωπο αραδιάζει τα διαλεμένα της άστρα η νύχτα. Και στη γη, σαν ονει-ρατα βαθιά, τα σκότα των κλεφτών τα ποθητά μοιράζει.

Έτοιμη η κλεφτουριά, στα λόγκα μένει, για να κινήσει στο νυκτερινό περπάτημά της. Λείπει μονάχα ο καπετάνιος, λείπει μονάχα ο Κωνσταντάρης.

Κι εμίλησε κι έλεγεν ο Βλαχαρμάτας,

—Είδες, γερο-Χρόνη, σαν είπες του για το παιδί, πώς ελύσσαζε;

—Μ' όλο του το δίκιο, τι του ντροπιάζει τη γενιά με τες πομπές του.

—Καπνέμοι, γέρνει και μιλά ο Βλαχοθα-νάσης. Σάμπως αυτός δε βρίζει και δεν κακουργάει πάσα μέρα; Δεν έγραφε προ-χθές και δεν έλεγε την άλλη βολά τους μπέδες του Σαλάνου πομπωμένους; Την άλλη τη βολά μες στην Βαρνάκοβα, όπου μας κλείσανε, στα δόντια σφίγγοντας το γιαταγάνι του δε φοβέριζε τον Ταχήρ-Κώστα του ντερβέναγα; Πόσα γεννήματα δεν έκαψε και πόσα κοπάδια δεν ξελάκι-σε; Κι αυτά τα μαύρα Σάλωνα για να κάψει δε φοβέρισε;

—Ας του 'διναν μιαν ώρα γληγοτέρη τ' αρματολίκι.

—Τέτοιος κι ο γιος του πάει να γένει. Το μίλο πού θα πέσει; Κάτω απ' τη μπηλιά. Τι τάχα τώρα να του μέμφεται και να λυσσά-ει;

Ξάφνουν προβαίνει ο Κωνσταντάρης, αλαφιασμένος και φοβερός με το σπαθί στο χέρι καταματωμένο και κράζει μ' ένα παραφρένιασμα λυσσάρικο:

—Ε, γερο-Χρόνη και ψυχοπατέρα μου! Σύρε μες στο Βαθύρεμα τώρα και μάζωξε τα πελεκουδία του γιου μου του κακούρ-γου. Δεν την ντροπιάζω εγώ τη λεβεντιά μου και τα γεράματα. Κάλλη να κλάψω μια βολά παρά να κλαίω για πάντα.

—Μωρέ, το σκότωσε!

Ξεφώνισε ο Τσεκούρας.

—Τ' έκαμες, καπετάνιε μου;

Ρέκαξε βραχνά ο γερο-Χρόνης. Και με το Βλαχαρμάτα ροβόλησαν ως το Βαθύρε-μα που βρήκαν, ξεπλυμένο από το τρικυμό, νεκρό το γιο του Κωνσταντάρη.

“Η Διάπλασις των Παιδων”,
τόμ. 1960 Α', αριθμ. 16

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΑΠ' ΟΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ ΕΤΣΙ ΣΚΟΡΠΙΑ

Γράφει: ο κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΖΩΓΚΟΣ

Να και πάλι σε διαδρομή στους ατραπούς της μνήμης, που απ' αυτήν ξεπροβάλλουν αυτά που άπτονται με εκείνο το σημείο του προηγούμενου γραφτού, στο τεύχος 68ον, που με την πώση του βράχου έγινε πλέον απαγορευτική η διέλευση των αλόγων, αλλά κι εμείς οι πεζοπόροι μόνον με ακρο-βατικό τρόπο περνούσαμε. Και να φανταστεί κανείς ότι από την θέση σταλάγματα αντικρίζαμε τα πρώτα σπίτια του χωριού μας. Πριν από την πώση του βράχου η χαρά μας ήταν απεριόριστη, βλέποντας από τον κόντρο οι διερχόμενοι από τον διανοιχθέ-ντα δρόμο.

Ξάφνου παγώσαμε, η απογοήτευση και ο μεγάλος προβληματισμός πήραν τη θέση της αισιοδοξίας.

Μολονότι υπήρχε υπόλοιπον από τα 10 εκατομύ-ρια 4,8 εν τούτοις να τα χρησιμοποιήσουμε δεν μπορούσαμε για πολύ καιρό. Οι υπηρεσίες, μηχανι-κοί, γεωλόγοι, εργολάβοι, πηγαίνονταν. Συσκέ-ψεις επί συσκέψεων το πως να συνεχίσουν. Να κάνουν τούνελ; να πάνε από κάτω; να πάνε από πάνω; γνώμες πολλές, έργο κανένα.

Εμένα απ' όλες τις γνώμες προτιμούσα αυτή του τούνελ. Κατ' επανάληψη επισκέφθηκα στο Υπουρ-γείο Δημοσίων Έργων του Ιωσήφ Γιαννηκαμπάνη (που γι' αυτόν θα μιλήσουμε πιο κάτω). Προσπάθησα αλλά δεν κατάφερα να πείσω. Δεν θέλω να κουρά-σω περισσότερο με λεπτομέρειες. Θα συνοψίσω τα διατρήζοντα με την του εργολάβου κ. Γιωργάκη πρόταση που με μεγάλον σκεπτικισμό των υπηρ-εσιών, τους έπεισε ότι μπορούσε ν' ανεβάσει τα μηχανήματα πάνω από τα βράχια, σχεδόν κατακό-ρυφα σε ύψος 60-70 μέτρων και από εκεί να γκρεμί-ζει τους βράχους προς τα κάτω τμηματικά έως ότου να συναντήσει την στάθμη του δρόμου.

Για όλα αυτά πέρασε χρόνος που δεν θυμάμαι πόσος. Τελικά τα κατάφερε. Ήταν πραγματικός άθλος τ' ανέβασμα, πρέπει να ομολογήσουμε. Τα βαγκόν τριλ άρχισαν και ομοβροντίες από τα φουρ-νέλα, έργο δύσκολο, επομένως και πολυδάπανο. Γρήγορα δημιουργήθηκε θέμα πιστώσεων. Ανησυ-χίες και συχνές επικοινωνίες μεταξύ μας. Πάρα πολλές δε μεταξύ του εξαιρέτου και αξεχαστου Θεοδώρου Μπαργιάννη και εμού. Τώρα θα μιλήσου-με λίγο για τον εξαιρετο κ. Ιωσήφ Γιαννηκαμπάνη,

τον οποίον συχνά πυκνά πήγαινα και τον ενοχλού-σα. Κατ' επίφαση βέβαια δεν έδειχνε να ενοχλείται, αντίθετα μάλιστα παρ' όλο που ήταν πολυάσχολος λόγω της υψηλής θέσεώς του, εν τούτοις ήταν μαζί μου μειλίχιος, ευγενέστατος. Αρέσκονταν μάλιστα να μιλάμε για τα μέρη μας, που ήξερε πολλά γι' αυτά. Επιθυμούσε δε να τα επισκεφθεί. Τον προσκά-λεσα μάλιστα να τον φιλοξενήσω μαζί με την οικο-γένειά του. Το εννοούσα και το εννοώ ακόμη. Να σημειώσω δε ότι η γυναικά του κατέγεται από το Σιράκο, κ. Μαρία από την οικογένεια Σιγκούνα, της οποίας έστειλα ένα εκλεκτό γαλλικό άρωμα με την ιδιαίτερα γραμμάτα του κ. Γιαννηκαμπάνη, φυσικά έδωσα και σ' αυτήν, η οποία πάντα με διευκόλυνε να μπαινώ στο Υπουργείο σε ώρες που δεν επιτρέπό-ταν. Οίκοθεν νοείται αβροφροσύνης ένεκεν και μόνον. Άλλωστε το άρωμα το λέει μόνο του.

Μία από τις πολλές επισκέψεις έπεσε στην αρχή του Μάρτη. Μου λέει ο κ. Ιωσήφ, αυτόν τον μήνα βγάζουμε τις πιστώσεις του έτους. Στείλτε ένα υπό-μνημα στον Υπουργό να το κοινοποιήσετε και σε εμένα. Διεύθυνση γραφείου αν θυμάμαι καλά Γ.3. και ελπίζω κάτι να κάνω. Ξέχασα να πω ότι ήταν ειση-γητής πιστώσεων.

Θα μπορούσε ο των Αθηνών σύλλογος να το συντάξει, αλλά προτίμησα να προέρχεται από τον τόπο του έργου το αίτημα, δηλαδή από τα Γιάννινα και όχι από την Αθήνα, να έχει περισσότερο βάρος.

Έτσι λοιπόν τηλεφώνησα στον έξοχο και πάντα αλυσμόνητο Θεόδωρο, και του είπα για το υπόμνη-μα. Δεν χρειάζοταν ΑΥΤΟΣ οδηγίες για να το συντάξει. Σε λίγες μέρες έφτασε το υπόμνημα. Είχε δε την πρόνοια να το κοινοποιήσει και σε εμένα, πράγμα που κατέστη σωτήριο. Μετά 2-3 ημέρες τηλεφώνησα στον κ. Γιαννηκαμπάνη έτσι να του το θυμίσω.

“Μου είπε ότι δεν το έλαβε, ίσως στην εσωτερική διανομή να παράπεσε, δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει”.

Του απήντησα ότι έχω εγώ αντίγραφο. Φέρτο αμέσως μου είπε. Δεν ξέρω πότε θα με καλέσει ο Υπουργός. Έρχομαι, δώσε εντολή στην είσοδο να περάσω.

Αυτήν την ημέρα κάτι έβαφα στο σπίτι και καθώς

ντύθηκα βιαστικά, δεν πρόσεξα ότι το πρόσωπό μου είχε πετοίλες από χρώμα. Αυτό το είδα στον καθρέ-φτη του ταξί, με το μαντίλι και λίγο σάλιο το καθάρι-σα. Του το παρέδωσα, συγχρόνως παίρνω ένα χαρτί από το γραφείο του και γράφω τον αριθμό του τηλε-φώνου μου. Το καρφίτωσα από την μέσα πλευρά του εγγράφου. Πέρασαν μερικές μέρες. Κάθε φορά που κουδούνιζε το τηλέφωνό μου, έτρεχα γρήγορα, με την ελπίδα να είναι από τον κ. Ιωσήφ. Δεν άργη-σε, μόνον 12 μέρες, που τις μετρούσα, μία μία. Η αδημονία μου αποζημιώθηκε με το παραπάνω. Μου ανήγγειλε ότι ο Υπουργός υπέγραψε απόφαση με πίστωση 55 εκατομμυρίων για το έργο Καλαρρυτών. Τον ευχαρίστησα θερμά κι έκλεισε.

Μετά 3-4 μέρες ξαναπήγα στο Υπουργείο. Αυτή τη φορά να τον ευχαριστήσω εκ του σύνεγγυς. “Μου απήντησε τούτο το ευχαρίστο, ενθαρρυντικό, τώρα που μήκαμε στο χορό θα χορεύουμε, θέλου-με δεν θέλουμε. Έτσι που διαμορφώθηκε αυτό το έργο θέλει και άλλα χρήματα, τα οποία και θα δώσουμε, αυτό εκφράσθηκε από τον Υπουργό” και τάδωνε μετά και άλλα τμηματικά.

Με την αγγελία της πιστώσεως τηλεφώνησα αμέ-σως στον Θεόδωρο. Μου είπαν ότι είναι εκτός πόλεως. Κατόπιν πήρα τον Χριστόφορο Δογορίτη και του είπα τα νέα. Με ρώτησε αν μπορούσε να το δημοσιεύσει σε μία Γιαννιώτικη εφημερίδα. Του απή-ντησα ευθαρσώς ότι μπορεί χωρίς κανέναν διαταγ-μό. Δεν ξέρω αν το έκανε. Τώρα πρέπει ν' αναφέρω και μια άλλη απροσδόκητη πίστωση. Ο των Αθηνών Πρόεδρος του Συλλόγου, συναντήθηκε σε ένα συνέδριο με τον κ. Τσοβόλα, υπουργό τότε των Οικονομικών, και του είπε. Οι Καλαρρυτές δεν έχουν δρόμο, δώσε μας μερικά χρήματα. Πόσα θέλετε, ρώτησε. Καμιά 20αριά εκατομμύρια. Με μια λεβέντικη χειρονομία Μελισσορηνιώτικη, είπε, τάχε-τε από αύριο το πρωί. Στενοχωρήθηκε ο Πρόεδρος κ. Σπύρος Φασούλας που δεν ζήτησε περισσότερα και θα τα έπαιρνε.

Έτσι, λοιπόν, το έργο είχε εξασφαλίσει μια σεβα-στή πίστωση και υπόσχεση για άλλη, η οποία υλο-ποιήθηκε όταν χρειάστηκε.

Κ. Γιαννηκαμπάνη, εξακολουθώ να σας περιμένω στους Καλαρρυτές.

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου Καλαρρυ-τών δεν εντά-χθηκε στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου LEADER, παρά το γεγονός ότι είχε έτοιμη μελέτη αναπλά-σεώς του. Και όμως αυτός ο ιστορικός Ναός, ο οποίος υπέστη σοβα-ρότατες ζημιές στους σεισμούς του 1967, ποτέ μέχρι σήμερα δεν έτυχε κρα-τικής προστα-σίας και κινδυ-νεύει να καταρ-ρεύσει. Αποτε-λεί χρέος όλων μας να δοηθ-ούμε στην ανασύλωση του

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

♦ Στις 14.5.1997 ημέρα Τετάρτη ο Πρόεδρος του Συνδέσμου μας κ. Κων/νος Μπαρμπούτης μαζί με τους εκλεκτούς φίλους του Συνδέσμου μας κ.κ. **ΤΕΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ** και **ΚΩΝ/ΝΟ ΚΟΚΚΑ** μετέβησαν στους Καλαρρύτες όπου ο εξαιρετος ερασιτέχνης φωτογράφος κ. Παναγιωτίδης φωτογράφησε χαρακτηριστικά στιγμιότυπα από τις ομορφιές του χωριού μας. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας, μετέβησαν στην κορυφή του Αγίου Γεωργίου Συρράκου, απ' όπου φωτογράφησαν το χωριό μας, αλλά και ομορφιές της γύρω περιοχής.

Ο Συνδέσμός μας ευχαριστεί τους δύο αγαπητούς φίλους για τον κόπο στον οποίον υπερβλήσαν και για την αγάπη τους για τους Καλαρρύτες.

♦ Στα Δυτικά Τζουμερκα περιόδευσε την Κυριακή 22 Ιουνίου 1997 ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Ηπείρου κ. Ιωάννης Κίτης συνοδευόμενος από συνεργάτες του. Η ολόημερη περιοδεία εργασίας στις Κοινότητες της 18ης Εδαφικής Περιφέρειας Ιωαννίνων είχε σαν σκοπό να καταγράψει τα προβλήματα της περιοχής, να διερευνήσει τις δυνατότητες της ανάπτυξης και στήριξης της και να μπουν σε χρονοδιάγραμμα διευθέτησης τόσο τα ζητήματα άμεσης προτεραιότητας όσο και τα μακροπρόθεσμα.

Ο κ. Κίτης και οι συνοδευόντες αυτόν υπηρεσιακοί παράγοντες επισκέφθηκαν τις Κοινότητες Πετροβουνίου, Παλαιοχωρίου, Προσλήιου, το ιστορικό Μοναστήρι της Κηπίνας Καλαρρυτών, το Ματσούκι, τα Πράμαντα και τα Κουκούλια της Άρτας.

Τόσο ο Γ.Γ.Π.Η. όσο και οι συνεργάτες του απεθαύμασαν τις εκπληκτικές ομορφιές της περιοχής και όπως εμφαντικά τόνισε ο κ. Κίτης στη σύντομη ομιλία του ότι "Αυτή η περιοχή αξίζει τη βοήθεια της πολιτείας".

Ενα όμως είναι γεγονός αναμφισβήτητο: Τα Δυτικά Τζουμερκα, το πιο όμορφο —ίσως— κομμάτι του Νομού Ιωαννίνων, δεν αξίζει άραγε καλύτερης μεταχείρισης;

♦ Όσοι επισκέπτονται για πρώτη φορά τα ιστορικά χωριά Καλαρρύτες και Συρράκο εντυπωσιάζονται πραγματικά από την πλούσια ιστορία τους, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική των σπιτιών τους και τις εκπληκτικές ομορφιές της περιοχής. Γιαυτό αποτελεί χρέος της πολιτείας η ενίσχυσή τους και η διατήρησή τους πριν είναι αργά.

ΟΙ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΑΣ

Πραγματοποιήθηκαν και εφέτος την Κυριακή 18 Μαΐου 1997 οι Ανοιξιάτικες Εκδηλώσεις Παραδοσιακών Χορών του Λαογραφικού και Χορευτικού μας Ομίλου.

Οι εκδηλώσεις έγιναν για

πραγματικά από την εκπληκτική παρουσία τόσο των παιδικών όσο και των εφηβικών τμημάτων του χορευτικού μας Ομίλου.

Οι νέοι και νέες των χορευτικών μας τμημάτων έδειξαν για μια ακόμη φορά τη συνέπεια και

ωσή του να συγχαρεί και να ευχαριστήσει θερμά τόσο τους νέους και τις νέες των χορευτικών τμημάτων, όσο και τους δασκάλους τους και Γιώργη Παπαχριστοδούλου και κ. Ευάγγελου Γούσια, οι οποίοι με την άσκηση

18 Μαΐου 1997

Ο Λαογραφικός και Χορευτικός Όμιλος λίγο πριν από το τέλος των εκδηλώσεων.

πρώτη φορά στην καλαισθητή αίθουσα τελετών, του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Ιωαννίνων και σημείωσαν εξαιρετική επιτυχία.

Τις εκδηλώσεις παρακολούθησαν οι Αρχές της πόλης και πλήθος Γιαννιωτών και Καλαρρυτινών, που εντυπωσιάστηκαν

εργατικότητα που τους διακρίνει, αφού με την εντυπωσιακή εμφάνισή τους, παρουσίασαν όχι μόνο την αξία της τέχνης τους, αλλά και τη βαθιά τους πίστη στη γνήσια και ανόθευτη μουσικοχορευτική μας παράδοση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας θεωρεί υποχρέ-

ωσά τους, οδήγησαν τους νέους μας σε υψηλά επίπεδα απόδοσης και προσφοράς.

Ευχαριστεί ακόμη και το Διοικητικό Συμβούλιο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Ιωαννίνων για την παραχώρηση της αίθουσας.

K.B.M.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Καλαρρύτες 9.7.97

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών, αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει και δημοσίως, δια των εφημερίδων "ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ" (ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ) και "ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ" (ΛΑΡΙΣΑΣ), τους παρακάτω συμπατριώτες και φίλους του χωριού, για την οικονομική τους προσφορά (δωρεά) υπέρ του Αγίου Νικολάου και Αγίας Τριάδος Καλαρρυτών, ήτοι:

Α' ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ:

1. Ευάγγελος Γκαρτζονίκας, από τα Ιωάννινα, στη μνήμη της συζύγου του Όλγας	Δρχ. 20.000
2. Αθανασία Αλεξοπούλου, από Αθήνα	5.000
3. Αικατερίνη Σαρατιώτη, από Αθήνα	5.000
4. Χρήστος Βογιάρης, από Αθήνα	10.000
5. Δημήτριος Ζάγκλης, από Αθήνα	5.000
6. Γεώργιος Γκογκάκης, από Αθήνα	5.000
7. Σωτήριος Στούμης, από Αθήνα	100.000
8. Σπύρος Φασούλας, από Αθήνα	10.000
9. Βασιλική Σακούλα, από Αθήνα	10.000
10. Σύλλογος των εν Αττική Καλαρρυτινών	50.000
ΣΥΝΟΛΟ	220.000

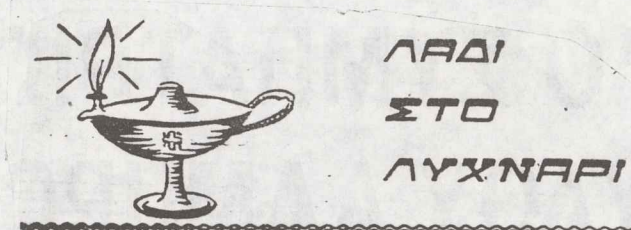
Β' ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ:

1. Σοφία Γεωργίου Μόκα, από Λάρισα στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου	Δρχ. 25.000
2. Ανώνυμος, από Λάρισα στη μνήμη Βάγγως Τσοκα	22.000
3. Τούλα Γεωργίου Βασταρούχα, από Άρτα στη μνήμη μητέρας της Αθανασίας Γκοργκόλη	5.000
ΣΥΝΟΛΟ	52.000

Επίσης ανακοινώνει, προς τους απανταχού συμπατριώτες και φίλους του χωριού, ότι την **27η Ιουλίου 1997, εορτή του Αγίου Παντελεήμονος**, θα τελέσει ιερό μνημόσυνο, υπέρ αναπαύσεως των ψυχών όλων των μέχρι σήμερα νεκρών, δωρητών, αφιερωτών και ευεργετών του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών και όλων των παρεκκλησιών αυτού. Παρακαλούνται όσοι δύνανται και επιθυμούν να τιμήσουν τη μνήμη τους να παρευρεθούν.

Ακόμη κάνει γνωστό στους φίλους και συμπατριώτες, που επιθυμούν να κάνουν κάποια προσφορά ή δωρεά, να έρχονται σε συνενόηση με το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο, ώστε αυτή να είναι **μόνο οικονομική**, και να διευκολύνει έτσι το Συμβούλιο στις μεγάλες ανάγκες συντήρησης και ευπρεπισμού του Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίου Νικολάου, αλλά και όλων των παρεκκλησιών του.

Με άπειρες ευχαριστίες, αγάπη και ευγνωμοσύνη
Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο
Ενοριακού Ναού Αγίου Νικολάου
Καλαρρυτών

Οι πρόσφατοι κρίκοι της αλυσίδας αγάπης και τα καινούργια φτερά για το Σύνδεσμο και την εφημερίδα μας είναι:

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Κ.Ν.»

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ) ο κ. Γεώργιος Καλαμπάκος, ιατρός, που διαμένει στην Παραμυθιά.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ) ο κ. Αλέξανδρος Μπαζάκης, που διαμένει στη Λάρισα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ) ο κ. Σπυρίδων Μπαζάκης, που διαμένει στη Λάρισα.

—Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ) η κα Ιωάννα Κωνσταντίνου, που διαμένει στην Αθήνα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ) η κα Όλγα Σκαργιώτη, που διαμένει στην Αθήνα.

—Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ) ο κ. Γεώργιος Κογιώνης, θεολόγος, που διαμένει στα Γιάννινα.

—Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ) η κα Γεωργία Λεράκη, συγγραφέας, που διαμένει στην Αθήνα.

—Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ) ο κ. Γεώργιος Βασταρούχας, που διαμένει στην Άρτα.

—Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ) ο κ. Γεώργιος Μάνθος, που διαμένει στα Τρίκαλα.

—Δύο χιλιάδες πεντακόσιες (2.500 δρχ) ο κ. Κων/νος Ρούκας, που διαμένει στο Μαχαίρα Αιτωλοακαρνανίας.

—Δύο χιλιάδες πεντακόσιες (2.500 δρχ) η κα Βάσω Μπριάκου-Κοσταρίδη, που διαμένει στην Αθήνα, **στη μνήμη του αείμνηστου Θεοδώρου Μπαργιάννη.**

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

—Δεκαπέντε χιλιάδες (15.000 δρχ) ο κ. Βασίλειος Μπαργιάννης και η κα Μαριάννα Μπαργιάννη, που διαμένουν στα Χανιά της Κρήτης, στη μνήμη του πολυαγαπημένου τους και αξέχαστου ξαδέλφου τους Θεοδώρου Μπαργιάννη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

—Η εκλεκτή συμπατριώτισσά μας **ΖΩΙΤΣΑ ΜΟΥΣΑΦΙΡΗ** του Κων/νου, έλαβε το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας, συγχαίρει τη νέα επιστήμονα και της εύχεται **ΚΑΛΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ.**

ΘΑΝΑΤΟΙ

—Πέθανε στην Αμυγδαλέα Λάριας ο αείμνηστος συμπατριώτης μας **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΡΟΣ.**

—Πέθανε στη Λάρισα ο αείμνηστος συμπατριώτης μας **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΓΙΑΝΝΗΣ**, πατέρας του αξέχαστου Θεοδώρου Μπαργιάννη.

Ο Συνδέσμός μας εκφράζει τη λύπη του για το θάνατο των εκλεκτών και αγαπητών χωριανών μας, συλλυπείται τους οικείους τους και τους συγγενείς τους και εύχεται το χόμα που τους σκέπασε να είναι ελαφρύ και η μνήμη τους αιώνια.

ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

Μια σχέση σφυρηλατημένη και με ασήμι...

Από το Διονύση Πομόνη, Φυσικό

Ένα από τα ωραιότερα στολίσια των ζακυνθινών αρχοντικών, που χαθήκανε στην τελευταία σεισμοπυρκαγιά στα 1953, ήταν και το θαυμάσιο ασημικό τους. Μόλο που μερικοί από τους κατοίκους στάθηκαν αρκετά τυχεροί και το σπίτι τους γκρεμίστηκε αλλά δεν κάρηκε, η απώλεια του "ζακυνθινού ασημιού" είναι σχεδόν καθολική. Γλίτσωσαν κομμάτια είχαν κιόλας μεταφερθεί στην Αθήνα (ή αλλού) και τα λίγα που υπήρχαν στις αρχοντικές εξοχικές κατοικίες. Το άφθονο ασημικό που σωζόταν στη Ζάκυνθο παρά την πενήνταχρονη αφαίμαξη (που διοχέτευσε τεράστιες ποσότητες στα αθηναϊκά παλαιοπωλεία από τις αρχές του αιώνα μας και μετά), ήταν μια ακόμα απόδειξη της απίθανης ευμάρειας και του πλούτου του νησιού στα παλαιότερα χρόνια. Στο σπανιότατο στατιστικό έργο του Π. Μερκάτη, που τυπώθηκε στα 1811, (Saggio Storico della Cita ed Isola de Zante 1811) αναγράφονται ανάμεσα στους επαγγελματίες 110 χρυσόχοι και ασημοουργοί! Για ένα πληθυσμό 14.000 κατοίκων ο αριθμός είναι εύλογος!

Πρέπει για να προσεγγίσουμε την αξιολογία αυτή παραγωγή να κάνουμε μια αναγκαία διευκρίνιση. Η ζακυνθινή ασημοουργία γνώρισε δύο στάδια αναπτύχθηκε με δύο διαφορετικούς τρόπους, τον εκκλησιαστικό και τον κοσμικό. Ποιές εικόνες, μαουράλια, πολυέλαια, ντυσίματα Ευαγγελίων κ.λπ. αποτελούν την μια πλευρά και οι δίσκοι, οι καφετέρικες, τα μαχαίροπύρωνα και τα διάφορα σκεύη οικιακής χρήσεως την άλλη.

Όσο για τα στάδια μπορεί κανείς να πει ότι τα καθορίζει η επιρροή του ηπειρωτικού επαγγελματικού στοιχείου που εγκαταστάθηκε στα Ιόνια νησιά μετά τον διωγμό του από τον Αλή Πασά. Μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι πριν καταστραφούν οι Καλαρρύτες η ζακυνθινή ασημοουργία ακολουθούσε ιταλικά και αγγλικά μοντέλα. Το πιο συνηθισμένο είδος ήταν οι καφετέρικες και τα μπρίκια του καφέ, τα "μπορούκια" που κατασκευάζονται σε απίθανες ποσότητες και σε αμέτρητες ποικιλίες και στυλ. Επειτα έρχονται οι δίσκοι που αποτελούν και το ωραιότερο και πλέον ενδιαφέρον αντικείμενο. Οι Ηπειρώτες τεχνίτες πάλι διακρίθηκαν στην εκκλησιαστική αργυρογλυπτική, δίχως όμως να παραμελήσουμε και την κοσμική.

Ας τελειώσουμε το μικρό τούτο σημείωμα με αναφορά σε δύο από τους επιφανέστερους, που άφησαν ανεπανάληπτα δείγματα της τέχνης τους στο νησί. Το Δημήτρη Μπάφα που ήδη προανέφερα, ο οποίος στα 1820 εξετέλεσε την αργυρή επένδυση της εικόνας του Αγίου Διονυσίου και επίσης κατασκεύασε στα 1829 την Λάρνακα του Αγίου, έργο μεγάλης καλλιτεχνικής δύναμης στην οποία εκκινείται η κοίμησή του.

Επίσης στο χρυσικό και αργυρογλυπτικό Ιωάννη Κωλέττη, ηπειρώτη εγκατεστημένο στη Ζάκυνθο που φιλοτέχνησε στο εργαστήριο του την εξαιρετική χρυσοστόλιστη και διαμαντοστολισμένη ράβδο, από ξύλο Μαλάγας, καθώς και το σπαθί που πρόσφεραν οι Ζακυνθινοί άρχοντες στα 1800 στα δώρα στον ναύαρχο Ορτάδο Νέλσονα (21 Απρίλη 1799) ύστερα από την νίκη του στο Αμπουκίρ.

Αλλά ο κατάλογος των ηπειρωτικών τεχνιτών και δημιουργών στην Ζάκυνθο, είναι μακρύς και φτάνει ως τις μέρες μας, πλουτίζοντας το νησί με θαυμάσια έργα.

Ηπειρώτες δεν περιορίζανε τη δράση τους αποκλειστικά στις εμπορικές και τραπεζικές εργασίες. Προστατεύανε με κάθε τρόπο τα γράμματα, τις τέχνες και την τοπική βιοτεχνία. Τα περιώνυμα Καλαρρυτικά εργαστήρια αργυροχρυσόχοις είχαν φτάσει σε βαθμό τελειότητας. Τεχνίτες σαν τον αρχιχρυσόχο του Αλή Πασά Θανάση Τοιμούρη, το μοναδικό σφυρηλατή Δημήτρη Παπαγεωργίου και το Δημήτρη Μπάφα που έζησε, δούλεψε και άφησε ανεπανάληπτα δείγματα της δουλειάς του στη Ζάκυνθο, ξεφεύγουν από τα στενά όρια της κατασκευής ειδών καθημερινής χρήσης και εγγιζόμαστε περιοχές μεγάλης τέχνης.

Ενα χαριτωμένο ανέκδοτο είναι ακόμα μια απόδειξη ότι οι περιήρητοι αυτοί τεχνίτες έχουν ξεφύγει θεληματικά από την ανωνυμία της λαϊκής τέχνης και ζούνε το ήθος των μεγάλων δημιουργών.

Οι Γιαννιώτες προεστοί θελήσανε κάποτε να χαρίσουν στον Αλή Πασά ένα εξαιρετικό ασημένιο δίσκο. Ζήτησαν λοιπόν από τον Παπαγεωργίου να δώσει με το σφυρί του τον τελικό "αέρα", στο μοναδικό αυτό "σινι". Ο Καλαρρυτιώτης τεχνίτης δέχτηκε αλλά ζήτησε ένα φλουρί για κάθε σφυριά! Απελπισμένοι οι Γιαννιώτες προεστοί, του προτεινάνε ένα μεγάλο ποσό για την εργασία του χωρίς όμως... σφυρομετρήματα. Ο Παπαγεωργίου όμως αρνήθηκε και όταν οι προεστοί υποχώρησαν, έδωσε τον "αέρα" του δίσκου με τρεις μονάχα σφυριές!

Είπε δε στους εκπληκτικούς εργοδότες του πως δεν αποζητούσε τα χρήματα, αλλά την ανανύρωση της αξίας της τέχνης τού! Δεν σας θυμίζει η ιστορία αυτή το περίφημο "Ο" του Τζό-το; Τέτοιον ήταν οι Καλαρρυτιώτες τεχνίτες, που τόση ζωή δώσανε στην Ζακυνθινή αργυρογλυπτική.

Ας τελειώσουμε το μικρό τούτο σημείωμα με αναφορά σε δύο από τους επιφανέστερους, που άφησαν ανεπανάληπτα δείγματα της τέχνης τους στο νησί. Το Δημήτρη Μπάφα που ήδη προανέφερα, ο οποίος στα 1820 εξετέλεσε την αργυρή επένδυση της εικόνας του Αγίου Διονυσίου και επίσης κατασκεύασε στα 1829 την Λάρνακα του Αγίου, έργο μεγάλης καλλιτεχνικής δύναμης στην οποία εκκινείται η κοίμησή του.

Επίσης στο χρυσικό και αργυρογλυπτικό Ιωάννη Κωλέττη, ηπειρώτη εγκατεστημένο στη Ζάκυνθο που φιλοτέχνησε στο εργαστήριο του την εξαιρετική χρυσοστόλιστη και διαμαντοστολισμένη ράβδο, από ξύλο Μαλάγας, καθώς και το σπαθί που πρόσφεραν οι Ζακυνθινοί άρχοντες στα 1800 στα δώρα στον ναύαρχο Ορτάδο Νέλσονα (21 Απρίλη 1799) ύστερα από την νίκη του στο Αμπουκίρ.

Αλλά ο κατάλογος των ηπειρωτικών τεχνιτών και δημιουργών στην Ζάκυνθο, είναι μακρύς και φτάνει ως τις μέρες μας, πλουτίζοντας το νησί με θαυμάσια έργα.

(Το κείμενο αυτό μας το έστειλε ο εξαιρετος στην Αθήνα συμπατριώτης μας Ευάγγελος Μπακαγιάννης).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗ ΜΑΣ “ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΠΑΥΛΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ”

Με την ευκαιρία του εορτασμού των 100 χρόνων από της ιδρύσεως του ΣΕΓΑΣ (Σύνδεσμου Ελληνικών Γυμναστικών και Αθλητικών Σωματείων) πραγματοποιήθηκε στο Εθνικό Στάδιο Ιωαννίνων την 21η και 22η Ιουνίου 1997 (Σάββατο-Κυριακή) το ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΣΤΙΒΟΥ ΝΕΩΝ.

Οι Πανελλήνιοι Αγώνες Στίβου Νέων και οι εορταστικές εκδηλώσεις που έγιναν με την ευκαιρία τους, ήταν αφιερωμένες στο μεγάλο συμπατριώτη μας ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, πρώτου Προέδρου του ΣΕΓΑΣ από το 1897 έως το 1906.

Τιμής ένεκεν νέες του Χορευτικού και Λαογραφικού μας Ομίλου μετείχαν στην τελετή επίδοσης μεταλλίων και διπλωμάτων στους νικητές του Πανελληνίου Πρωταθλήματος Στίβου Νέων στο Στάδιο Ιωαννίνων, ο δε Αναπληρωτής Νομάρχης Ιωαννίνων κ. ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΤΟΥΛΑΣ, πραγματοποίησε μια σύντομη και εμπεριστατομένη ομιλία, στις 20.6.1997, σε εορταστική εκδήλωση με την ευκαιρία των αγώνων, την οποία και δημοσιεύουμε, λόγω του ζωηρού ενδιαφέροντός της.

«Συμπληρώνονται φέτος 100 χρόνια από την ίδρυση του ΣΕΓΑΣ. Με την ευκαιρία αυτού του γεγονότος η Ν.Α. Ιωαννίνων, ο Δήμος Ιωαννιτών και η Τοπική Επιτροπή του ΣΕΓΑΣ θέλησαν να τιμήσουν τη μνήμη του πρώτου Προέδρου του σημαντικού αυτού Συλλόγου για τον Ελληνικό αθλητισμό, του συμπατριώτη μας Σπυρίδωνος Λάμπρου. Τι πιο καλό μνημόσυνο, λοιπόν, από τη διοργάνωση για αύριο και μεθαύριο στα Ιωάννινα, την πρωτεύουσα της Ηπείρου, του Πανελληνίου Πρωταθλήματος Στίβου Νέων.

Θα μου επιτρέψετε, φίλες και φίλοι, να πω δυο λόγια μόνο για τη ζωή και το έργο του Σπυρίδωνος Λάμπρου. Η οικογένεια Λάμπρου έλκει την καταγωγή της από τους Καλαρρύτες. Εκεί γεννήθηκε ο πατέρας του Παύλος Λάμπρος, για να μεταναστεύσει στην Κέρκυρα ύστερα από τον απαγχονισμό του παππού του Σπυρίδωνος Λάμπρου, Ιωάννη Λάμπρου, από τους Τούρκους το 1821 μαζί με άλλους προκρίτους της περιοχής, λόγω των γεγονότων της επαναστάσεως.

Η οικογένεια του Παύλου Λάμπρου ήταν μια πνευματική οικογένεια. Ο πατέρας υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους αντιπροσώπους, και μάλιστα αυτοδίδακτος, της νομισματολογίας, το δε

πατρικό σπίτι αποτελούσε πάντοτε χώρο συνάθροισης λογίων, Ελλήνων και ξένων.

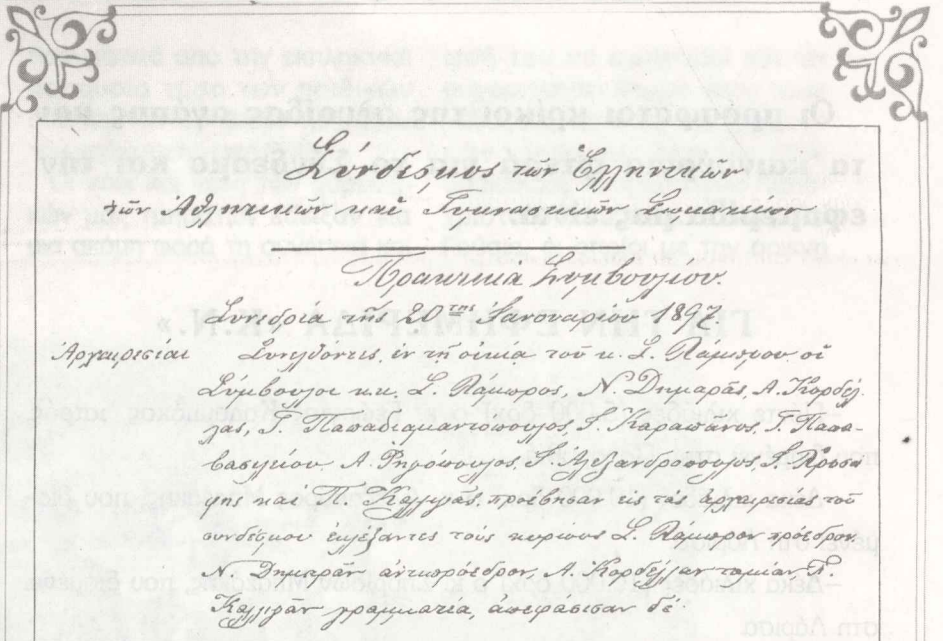
Μέσα σε ένα εξαιρετικώς ευπαίδευτο περιβάλλον ήταν αυτονόητο ο Σπυρίδων Λάμπρος να αποκτήσει όχι μόνο άρτια εγκυκλοπαιδική μόρφωση, αλλά και ευρύτερη ευρωπαϊκή παιδεία. Από πολύ νωρίς μιλούσε και έγραφε τη γαλλική, τη γερμανική, την ιταλική και την αγγλική γλώσσα. Σε ηλικία 10 ετών εμφανίζεται ως συντάκτης περιοδικού του “Παρνασσού” και σε ηλικία 13 ετών αρχίζει να γράφει και να δημοσιεύει ποιήματα.

Ο Σπυρίδων Λάμπρος σπούδασε στην Αθήνα, το Βερολίνο, τη Λειψία, το Παρίσι, το Λονδίνο και τη Βιέννη. Υφηγητής της Ιστορίας και Παλαιογραφίας του 1877, γενικός επιθεωρητής στοιχειώδους εκπ/σης (1882-84), έκτακτος καθηγητής το 1887 και από το 1890 τακτικός καθηγητής της γενικής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, του οποίου υπήρξε Πρύτανης τα ακαδημαϊκά έτη 1893-95 και 1912-13, ενώ το 1908 λόγω του μεγάλου ζήλου για την εκπ/ση διορίστηκε πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Μέσης Εκπ/σης.

Την ίδια περίοδο δρα ποικιλοτρόπως σε διάφορους συλλόγους φιλολογικούς, επιστημονικούς, σε εταιρίες και σωματεία πατριωτικά, όπως στην Εθνική Εταιρία (1896), στην Επικουρο Επιτροπή των Ηπειρωτών (το 1907 ως Πρόεδρός της), στο Σύλλογο προς διάδοση των Ελληνικών Γραμμάτων, στη Φιλεκπαιδευτική Εταιρία, την Αρχαιολογική κ.λπ. Ταυτόχρονα εκπροσωπεί την Ελλάδα σε πλείστα συνέδρια του εξωτερικού, γίνεται μέλος πολλών ακαδημιών και ινστιτούτων και βραβεύεται, κατ’ επανάληψη, από πολλά ξένα ιδρύματα.

Το τεράστιο ιστορικό συγγραφικό του έργο αποτελείται από 479 δημοσιευμένες πραγματείες και 280 ανέκδοτες, που καλύπτουν όλους σχεδόν τους κλάδους των βυζαντινών σπουδών. Εκείνο το οποίο καταπλήσσει επισημονικώς στον Σπυρίδωνα Λάμπρο είναι η ατέλειωτη ποικιλία των πονημάτων του. Λόγοι και άρθρα, γενικά έργα, παλαιογραφικά έργα και περιοδικές εκδόσεις, μεταφράσεις ιστορικών έργων κ.λπ.

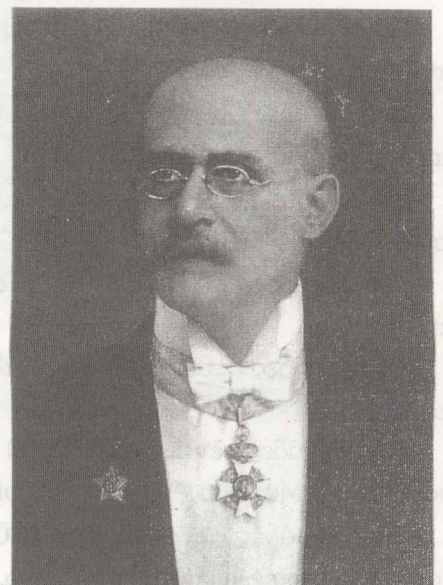
Ο μεγάλος ιστορικός Βασίλειος, που θεωρούσε ότι “το σχετικό με το Βυζάντιο έργο του Λάμπρου δεν έχει επαρκώς εκτιμηθεί” αναφέρει την Ιστορία της Ελλάδος ως το σημαντικότερο έργο του. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί η σπουδαιότητα του έργου Παλαιολογία και Πελο-

Φωτοτυπία Πρακτικών Α' Συνεδριάσεως Διοικητικού Συμβουλίου ΣΕΓΑΣ - 20 Ιανουαρίου 1897.

Ο
ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ
ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ
ΠΡΩΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
Σ.Ε.Γ.Α.Σ

Ο πρώτος Πρόεδρος του
Σ.Ε.Γ.Α.Σ. Σπύρος Λάμπρος.

ποννησιακά, ενώ το περιοδικό του Νέος Ελληνομνήμων κατέστη ένα από τα σπουδαιότερα βυζαντινολογικά περιοδικά της εποχής του, ιδιαίτερας επιστημονικής αξίας μέχρι σήμερα.

Ο Σπυρίδων Λάμπρος, πέρα από αυτά, έστρεψε όλης ιδιαιτέρως την προσοχή του στην προαγωγή της γυμναστικής και του αθλητισμού. Υπήρξε ο σπουδαιότερος εργάτης των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896, διετέλεσε Γραμματέας της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων από το 1901 έως το 1918 και, όπως είναι γνωστό, Πρόεδρος του ΣΕΓΑΣ από την ίδρυσή του (1897) έως και το 1906.

Αν και μη πολιτικό πρόσωπο (σε αντίθεση με τον αδελφό του Μιχαήλ που για πολλά χρόνια διατέλεσε βουλευτής Άρτας) ο Σπυρίδων Λάμπρος αποδέχτηκε πρόταση του Βασιλιά Κωνσταντίνου, το 1916 έτος, πολιτικής δοκιμασίας για την Ελλάδα λόγω του εθνικού διχασμού, και σχημάτισε κυβέρνηση.

Με την επικράτηση του κινήματος ης Θεσσαλονίκης καταδικάστηκε από ειδικό δικαστήριο, η περιουσία του κατασχέθηκε και ο

ίδιος εξορίστηκε στην Ύδρα και τη Σκόπελο. Στις 23 Ιουλίου 1919 πεθαίνει από νεφρίτιδα στην Αθήνα σε ηλικία 68 ετών.

Αν αφαιρέσει κανείς την περίοδο της ατυχούς πρωθυπουργίας του, θα μπορούσε να χαρακτηρίσει τον Σπυρίδωνα Λάμπρο ως τον πολυγραφότατο ιστορικό και πολυσχεδέστατο ερευνητή της μεσαιωνικής, ιδίως, ιστορίας του έθνους μας, που χαρακτηρίζονταν για την άρτια επιστημονική του συγκρότηση το ερευνητικό του πνεύμα και την ενθουσιώδη αγάπη για το έργο του, στο οποίο αφιερώθηκε με ευσυνειδησία για πολλά χρόνια.

Ο Σπυρίδων Λάμπρος πλούτισε την ιστορική έρευνα με πολύτιμο υλικό και αναμφίβολα ανήκει στη χορεία των Πανεπιστημιακών δασκάλων διεθνούς κύρους, που διακρίθηκαν για το δημιουργικό τους έργο και τίμησαν την ελληνική επιστήμη.

Φίλες και φίλοι,

Κλείνοντας τη μικρή αυτή αναφορά στη ζωή και το έργο του Σπυρίδωνος Λάμπρου θα ήθελα εκ μέρους των φορέων που ανέλαβαν την ευθύνη της διοργάνωσης του Πανελληνίου Πρωταθλήματος Στίβου Νέων να ευχαριστήσω τη διοίκηση του ΣΕΓΑΣ για τη θετική ανταπόκριση στην πρότασή μας, τους εκπροσώπους των σωματείων, τους προπονητές και τους κριτές που μας τιμούν με την παρουσία τους, τη διοίκηση του Εθνικού Σταδίου Ιωαννίνων και την Οργανωτική Επιτροπή των αγώνων για την αμέριστη βοήθειά τους και βεβαίως τους αθλητές και τις αθλήτριες, που με τη συμμετοχή τους λαμπρύνουν το σπουδαίο αυτό αθλητικό γεγονός.

Σας ευχαριστώ.»

Νέες του Χορευτικού Ομίλου του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών “Η ΠΙΝΔΟΣ” κατά την τελετή επίδοσης μεταλλίων και διπλωμάτων, στους νικητές του Πανελληνίου Πρωταθλήματος στίβου Νέων (21-22 Ιουλίου 1997).